

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404253>

Brand in het lab

Miljoenschade in het Kruidgebouw

Ontgroening hoort bij het studentenleven

Meningen van ervaringsdeskundigen

Advocatuur is geen mediaspektakel

De rechtspraktijk van vijf alumni

Illustration

Bouwen voor de universiteit

365 jaar architectuur

Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nr 24 • September 2001 • Oplage 58.000 • www.alumni.uu.nl

Universiteit Utrecht

Column

MTV-generatie

Als bij parlementsverkiezingen de opkomst minder dan 70 procent bedraagt, slaan de Ferry Mingelens van deze wereld werktuigelijk alarm. Een lage opkomst zou duiden op cynisme, en is slecht voor de democratie. Ik heb dat nooit begrepen. Als lid van de democratische gemeenschap heb je het recht om te stemmen, maar niet iedereen maakt van dat recht gebruik. So what, zou je zeggen.

Stemonthouding zal in de meeste gevallen samenhangen met laksheid, andere prioriteiten, slecht geplande vakanties of - gewoon - met een basale tevredenheid met de status quo. Maar met ontgoocheling of teleurstelling in de politiek heeft de lage opkomst wellicht weinig of niets te maken. De stembusgang weerspiegelt het sentiment van een tevreden natie. Zo bezien, kunnen de colleges van bestuur in hun handjes knijpen met een opkomst van om en nabij de tien procent bij de laatste universitaire verkiezingen. De stemonthouding is echter van een zodanige omvang, dat ze onmogelijk als een 'vote of confidence' van de zwijgende meerderheid kan worden opgevat. Ze geldt eerder als een massale uiting van onverschilligheid van studenten tegenover het wel en wee van de universiteit en haar samenstellende delen. En uiteraard kan niemand dat positief duiden.

De vraag is wat de origine is van die onverschilligheid. Docenten, zoals de Amsterdamse politoloog Jos de Beus, verwijzen naar de vrijblijvendheid van de academische studie. De universiteiten marginaliseren zichzelf door slechts een paar uur per week een beroep te doen op hun studenten. Logisch dat zij tal van concurrerende activiteiten ontplooiën.

Hun zelfbenoemde vertegenwoordigers, de aparatsjiks van de studentenbonden, spelen echter de vermoorde onschuld. Zij houden - tegen beter weten in - vol dat de student zeer begaan is met de universiteit, maar dat die vermaledijde MUB hem/haar heeft gereduceerd van medebestuurder tot adviseur. En die degradatie noopt niet tot democratische ijver. Deze verklaring kenschetst de MTV-generatie ten voeten uit: als wij niet de baas mogen zijn, laten we het maar helemaal afweten. Ze getuigt tezelfdertijd van een geromantiseerde kijk op de voormalige radendemocratie. Dat stelsel heeft immers geen moment adequaat gefunctioneerd. Vooral omdat de animo van studenten om de hun toegekende rechten te verzilveren goeddeels ontbrak. De opkomst bij de raadsverkiezingen was al jaren voor de MUB op z'n retour, en de student-bestuurders in academische organen waren - een enkele bevlogen uitzondering daargelaten - zelden op hun taak berekend. De onverschilligheid van de student is niet het gevolg van de MUB, ze is er veeleer de oorzaak van.

[Sander van Walsum, redacteur
De Volkskrant, studeerde geschiedenis in Utrecht]

Voor mijn dertigste wil ik hier weg zijn

Afgestudeerden op het IBB

6

Spraakverwarring

Het Aspasia-onderzoek van Jacomine Nortier

14

Ontgroening hoort erbij

Meningen van ervaringsdeskundigen

15

Verder:

Brand in het lab

Miljoenschade in het Kruytgebouw

3

Kort nieuws

Bouwen voor de universiteit, twee Spinozapremies naar Utrecht,
Raad van Toezicht werkt in stilte, relatie luchtverontreiniging en sterfte

4

Alumni langer op kamers

6

De Sprong

Verslaggeefster Charlotte Huisman

8

Utrecht Lectures in Bogor

8

De leermeester

Aart de Groot over Maarten van Rhijn

9

Graduation Day bij het University College

10

Historische highlights

Geschiedenis van de universiteit

11

Beroep: de advocaat

Vijf advocaten over hun rechtspraktijk

12

Alumniservice

Utrechts Universiteitsfonds, de alumnipas, programma Studium Generale,
cursussen, cultuur, bonnen en nog veel meer.

16

Publicaties

23

Column

Ton van Rietbergen

24

Zijsprong

Levenskunstenaar Caroline Franssen

24

Omslagfoto Educatorium

Het Educatorium, met een hellingbaan naast de hoofdingang, is één van de spraakmakende gebouwen van De Uithof. Deze foto van Edwin Walvisch komt uit het pas verschenen boek 'Architectuur Universiteit Utrecht'. Meer informatie op pagina 4 en 22.

Brand in het lab

De nachtmerrie van elke bètawetenschapper. Brand in het laboratorium! Op 28 juni overkwam het de Utrechtse biologen en chemici die zijn gehuisvest in het Kruidgebouw. Onderzoekresultaten gingen verloren, roetaanslag op alle elektronische apparatuur. Miljoenschade. Hoe overleven de onderzoekers deze ramp?

De brand ontstond donderdagnacht in een klimaatkamer van de faculteit Biologie op de derde verdieping. Twee studenten zagen rook op de gang en alarmeerden de brandweer die het vuur binnen korte tijd onder controle had. De schade leek mee te vallen. Maar een dag later werd duidelijk dat zich via de ventilatiekanalen roet had verspreid over de etages twee tot en met acht van de westvleugel. Die werd op 9 juli vrijwel geheel afgesloten. De twee bovenste verdiepingen werden begin augustus weer vrijgegeven. Eind augustus was de schoonmaakoperatie van de westvleugel van het Kruidgebouw zo goed als afgerond. Inmiddels hebben de meeste medewerkers hun eigen ruimtes weer betrokken. Aan het werk kan men echter pas als de luchtverversing in het gebouw is uitgetest op de aanwezigheid van roetdeeltjes. Naar schatting van het crisisteam heeft de brand gezorgd voor een schadepost van ruim dertig miljoen gulden.

Goed verzekerd

Onderzoeker Arie Verkleij kijkt met gemengde gevoelens op deze catastrofe terug. 'Onvoorstelbaar hoe snel alles is gegaan. Al twee weken na de brand kwam het besluit dat wij onze microscopen mogen vervangen. Dan praat je toch gauw over een bedrag van acht à negen miljoen gulden. Kennelijk was de universiteit goed verzekerd, maar toch, petje af voor zoveel daadkracht.' Eind juli blaakt Arie Verkleij weer van het optimisme. Wat een verschil met de man die de verslaggever vlak na de brand begroette met een dof 'Zeg maar gecondoleerd'. Daar was toen alle reden voor, want op dat moment leken Verkleij en zijn medewerkers met afstand de grootste slachtoffers van de roetexplosie die de westvleugel van het Kruidgebouw lam legde. Op de vijfde verdieping stond een aantal van Europa's meest geavanceerde elektronenmicroscopen en de hoogleraar celbiologie voelde feilloos aan dat die apparaten van de ene op de andere dag waardeloos waren geworden. 'Wij hebben hier microscopen staan van enkele miljoenen guldens per stuk. Die apparaten zijn zo gevoelig dat zelfs een miniem roetdeeltje al voor een verstoring van de meetgegevens kan zorgen. Hoe goed je dat spul ook schoonmaakt, er blijft altijd wel iets achter. Ik heb een paar nachten niet best geslapen. Ik was bang dat het wel eens heel lang zou kunnen gaan duren voordat er een oplossing was gevonden en mijn mensen weer aan het werk konden. En niet alleen mijn eigen mensen, want onze apparatuur wordt ook intensief gebruikt door andere onderzoekers. In totaal dreigden meer dan honderd onderzoekers en promovendi gedupeerd te raken.'

Aanvankelijk drongen de verzekeraars aan op schoonmaak, maar tot zijn immense opluchting kreeg Verkleij al medio juli van het universitaire

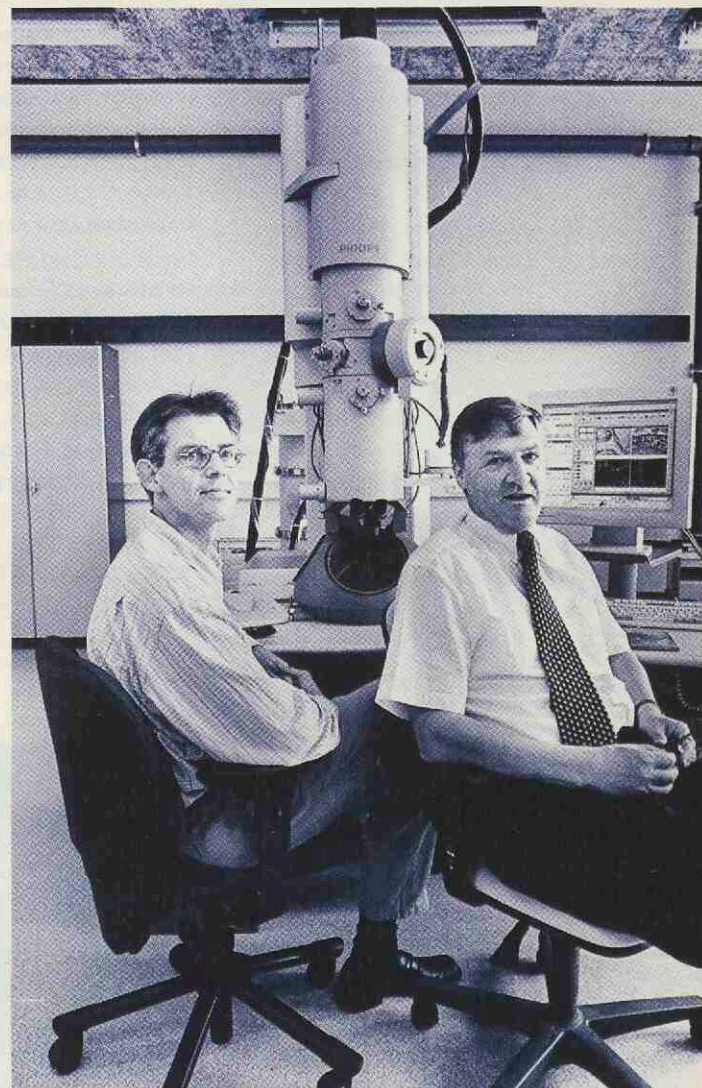
crisisteam te horen dat hij alle aangetaste microscopen mag vervangen. Twee worden er door Philips nieuw voor hem gebouwd, terwijl van de Technai 20, de twee jaar geleden aangeschafte trots van de Utrechtse groep, nog een tentoonstellingsexemplaar voorradig bleek. Met deze laatste microscoop kunnen de Utrechtse celbiologen preparaten tot liefst 900.000 maal vergroten. Dat maakt het niet alleen mogelijk om de inhoud van een cel tot op nanometers nauwkeurig te bekijken, maar dankzij een in Utrecht ontwikkelde techniek ook in drie dimensies.

'Op dit terrein lopen we wereldwijd voorop, er zijn maar weinig groepen die zo diep in de cel kunnen kijken als wij', stelt Verkleij trots. 'Maar om voorop te blijven lopen, heb je resultaten nodig. Ons onderzoek ligt nu een aantal maanden stil, dat is nog wel op te vangen. Maar als het langer was gaan duren, dan was de ramp niet te overzien geweest. Dan waren er ongetwijfeld mensen vertrokken en ik sluit zelfs niet uit dat de zaak hier dan in elkaar was gestort. Ik heb daar zelf overigens geen moment echt in geloofd. Op de een of andere manier was ik ervan overtuigd dat het goed zou komen. Maar ik moet toegeven dat er wel iets van me afviel, toen het crisisteam me feliciteerde.'

'Alle proeven moeten opnieuw'

Honderdduizend fruitvliegen

Zoltán Bochdanovits had minder geluk dan Verkleij. Vrijwel geen van de ruim honderdduizend fruitvliegjes waaraan hij als Aio populatiebiologie onderzoek deed, hebben de brand overleefd. 'Toen ik hier de volgende ochtend aankwam, begreep ik meteen dat dit mij tijd zou gaan kosten. In het begin dacht ik nog aan een paar weken, maar nu blijkt het veel langer te zijn. Natuurlijk is het niet leuk, maar wat kun je doen? Je kunt er alleen maar in berusten.' Hij zucht. 'Dat heb je als je met levend materiaal werkt.' Bochdanovits was al een eind gevorderd met zijn onderzoek, maar door de brand is een groot deel van zijn tot nu toe verzamelde gegevens waardeloos geworden. Dat komt, legt zijn begeleider dr. Gerdien de Jong uit, omdat deze fruitvliegjes heel moeilijk vervangbaar zijn. 'Ons onderzoek concentreert zich op de vraag hoe het komt dat fruitvliegen uit gebieden rond de evenaar kleiner zijn dan hun soortgenoten uit koudere streken. Daarvoor vergelijken we stammen uit Panama, Congo en Ivoorkust met stammen uit Seattle, Denemarken en Nederland. Die zijn nu dood en daarmee zijn de resultaten van proeven waarin maanden werk zat, onbruikbaar geworden. Als je werkt met mutanten, dan kun je zo ergens een nieuwe stam bestellen met identieke eigenschappen, maar onze dieren

Onderzoekers Bram Koster (links) en Arie Verkleij bij de kostbare elektronenmicroscoop Technai 20 die door de brand onbruikbaar is geworden.

Brandschade in de westvleugel van het Kruidgebouw

zijn in het vrije veld verzameld. Ook al zouden we een stam uit exact datzelfde gebied terugkrijgen, dan weten we nog niet of die vliegen wel precies dezelfde eigenschappen hebben als hun soortgenoten uit de verloren gegane stam. We zullen dus alle proeven opnieuw moeten doen. Ik ben bang dat we daardoor wel eens een jaar achterop kunnen raken.'

[Erik Hardeman / Ublad]

Kort nieuws

- > Centrumgebouw Zuid is omgedoopt tot het Martinus J. Langeveldgebouw. Prof. **Langeveld** heeft een belangrijke rol gespeeld in de opbouw van de faculteit Sociale Wetenschappen en stond tevens aan de wieg van de wereldberoemde 'Utrechtse school' die binnen de sociale wetenschappen jarenlang het wetenschappelijk toneel heeft beheerst.
- > De Utrechtse arrondissementsrechtbank heeft uitgesproken dat **beurspromovendi** moeten worden beschouwd als werknemers. Daarmee bevestigt zij in hoger beroep het oordeel dat de Utrechtse kantonrechter anderhalf jaar geleden uitsprak in een door de ABVAKABO en twee Utrechtse promovendi ahangig gemaakte zaak. Het nieuwe vonnis heeft overigens geen consequenties voor Utrecht, omdat de universiteit de beurspromovendus vorig jaar al had afgeschaft.
- > Bij haar opheffing heeft Stichting 1777 aan de Stichting Vrienden van het Universiteitsmuseum een bedrag van tienduizend gulden geschonken. Het museum zal de gift gebruiken bij de verdere uitbouw van het **Jeugdlab**, waar kinderen aan de slag kunnen met proeven op het gebied van zien, ruiken en proeven. Het museum wil de experimenten in het lab ook geschikt maken voor jongeren vanaf 12 jaar en op de website een virtueel Jeugdlab inrichten.
- > De Universiteit Utrecht, het Universitair Medisch Centrum Utrecht en de gemeente Utrecht krijgen van het Ministerie van Economische Zaken vijf miljoen gulden voor de bouw van een **Life Sciences incubator**. De incubator voorziet in hoogwaardige kantoor- en laboratoriumruimtes en een aantal gezamenlijke faciliteiten voor startende Life Sciences bedrijven. De incubator wordt gehuisvest op de Uithof. Voor meer informatie: www.ez.nl

Bouwen voor de Universiteit

Nieuwbouw en aanpassing van het Botanische Laboratorium aan de Lange Nieuwstraat resulteerde in het huidige Universiteitsmuseum. Meer prachtige foto's van oude en nieuwe universitaire panden staan in het boek 'Architectuur Universiteit Utrecht', dat de Universiteit Utrecht uitgeeft ter gelegenheid van haar 365^e verjaardag. Fotograaf Edwin Walvisch koos voor het vastleggen van de

architectonische hoogtepunten ongebruikelijke invalshoeken; voor alumni herkenbare, maar ook verrassende gezichtspunten. Tracy Metz verbindt de foto's met een persoonlijke impressie van de gebouwen en gaat in gesprek met Aryan Sikkema, directeur Huisvesting van de universiteit, en Art Zaayer, stedenbouwkundig adviseur van de universiteit.

Architectuur Universiteit Utrecht, Uitgeverij V+K Publishing, Blaricum, normale prijs: f 59,90. Alumni kunnen het boek bestellen voor f 50,- (inclusief verzendkosten) met de bon op pagina 22.

Twee SPINOZApremies naar Utrecht

Immunoloog Hans Clevers en meteoroloog Hans Oerlemans zijn twee van de vier winnaars van de Spinozapremies 2001 van de onderzoeksorganisatie NWO. De NWO/SPINOZA-premie is de hoogste wetenschappelijke onderscheiding die ons land kent en wordt gezien als de 'Nederlandse Nobelprijs'.

Clevers en Oerlemans krijgen elk een bedrag van anderhalf

miljoen euro (ruim 3,3 miljoen gulden). Zij krijgen de premie vanwege hun uitstekende verdiensten in hun vakgebied en hun onbetwiste internationale reputatie.

Prof.dr. Hans Clevers (1957), hoogleraar klinische immunologie bij het Universitair Medisch Centrum Utrecht, krijgt de prijs voor zijn baanbrekende werk op het gebied van het kankeronderzoek. TCF heet het eiwit dat de reputa-

tie van Clevers vier jaar geleden vestigde. Toen ontdekte hij dat het gen dat aan dat eiwit gekoppeld is een cruciale rol speelt bij het ontstaan van darmkanker, een ziekte waardoor vijf procent van de wereldbevolking wordt getroffen.

Prof.dr. Hans Oerlemans (1950), als hoogleraar meteorologie verbonden aan het Instituut voor Marien en Atmosferisch onderzoek

Utrecht, heeft zich bij het IMAU de laatste jaren vooral gericht op ijs en klimaat. Volgens NWO is hij één van de kopstukken als het gaat om klimatologische ontwikkelingen. Kernthema in het onderzoek van Oerlemans vormt de invloed van klimaatveranderingen op grote massa's landijs op aarde, zowel in het hooggebergte als in de Poolgebieden.

[EH]

Promotienieuws

Maandelijks promoveren aan de Universiteit Utrecht tientallen onderzoekers. Hieronder een samenvatting van twee nieuwswaardige dissertaties. Meer informatie over de promoties kunt u vinden op de homepage van de universiteit: www.uu.nl/nieuws

Griep

Influenza (griep) is elk jaar verantwoordelijk voor veel ziekte en sterfte. Volgens Eelko Hak kunnen mensen met een gemiddeld hoog risico op com-

plicaties als gevolg van influenza vrij eenvoudig worden geselecteerd met behulp van verschillende patiëntkenmerken. In zijn onderzoek laat de promovendus zien dat vaccinatie gezondheidsvoordelen oplevert voor onder meer zeer jonge kinderen met astma en personen ouder dan 65 jaar. Onder andere als gevolg van het in 1995 gestarte huisartsenprogramma 'Preventie: maatwerk' is de vaccinatiegraad onder risicopatiënten in Nederland inmiddels zeer hoog. Essentieel voor dit succes zijn volgens Hak

het inzetten van de praktijkassistent en het gebruik van ondersteunende software modules. Hak promoveerde op 11 september aan de faculteit Geneeskunde.

Plantengroei

De groei van een plant wordt gecontroleerd door een aantal relatief autonome processen. Eén van die processen, celdeling, regelt de vermeerdering van het aantal cellen. Een ander proces bepaalt welke vorm en functie elke cel afzonderlijk zal krijgen en geeft cel-

len daarmee een bepaalde 'identiteit'. Uit het onderzoek van Saskia Folmer, waarop zij op 28 september zal promoveren aan de faculteit Biologie, blijkt dat beide processen direct aan elkaar gekoppeld zijn. Het door de promovenda geïdentificeerde HOBbit-gen in de Zandraket speelt namelijk een cruciale rol in beide processen. Wanneer dit gen niet (goed) functioneert neemt het aantal celdelingen sterk af en verliezen cellen in bepaalde delen van de plant hun identiteit.

Raad van Toezicht werkt in stilte

De minister van OC&W heeft in juni alle leden van de Raad van Toezicht van de Universiteit Utrecht herbenoemd voor een periode van vier jaar. Voorzitter Jacques van Dijk over de toegevoegde waarde van dit relatief jonge bestuursorgaan.

Wat is de functie van de Raad van Toezicht?

Van Dijk: 'Vergelijk het maar met de Raad van Commissarissen van een onderneming. De Raad van Toezicht heeft de formele bevoegdheid om belangrijke besluiten te nemen, zoals goedkeuring van begroting, de jaarrekening en bijvoorbeeld samenwerkingsbesluiten. Het College van Bestuur voert het beleid uit, de Raad van Toezicht stelt het

ter discussie en vervult een klankbordfunctie.'

Een pro forma-orgaan?

'Zeker niet. Ik vind de toegevoegde waarde evident: het is op zich al een goede stimulans voor het beleid dat het College van Bestuur weet dat alle plannen ter discussie liggen.

De meerwaarde zit ook in de totaal verschillende achtergronden van de leden van de Raad van Toezicht. Zij komen onder andere uit het bedrijfsleven, de advocatuur, de nationale en internationale politiek. De collegeplannen worden vier keer per jaar bediscussieerd vanuit die verschillende achtergronden.'

De belangrijkste besluiten?

'De meest recente was de

bouw van de nieuwe universiteitsbibliotheek. Verder was er de start van het University College, de aankoop van de campus en het jarenplan Diergeneeskunde. Belangrijk is natuurlijk ook de benoeming en herbenoeming van leden van het College van Bestuur. De komende periode wordt de invoering van het Bachelors-Master systeem een speerpunt. Als we dat goed doen, kan de universiteit haar positie ook internationaal versterken. Dat is hard nodig, anders blijven we deel van een amorfe massa.'

Als het College van Bestuur zijn werk goed doet, heeft de Raad van Toezicht het rustig.

'Die stelling onderschrijf ik. Dat betekent niet dat we

achterover kunnen leunen bij goed management. Strategische besluiten nemen is essentieel: waar staat deze universiteit over 10 jaar, zijn we dan nog zelfstandig mét 14 faculteiten en hoe sturen we dat aan? Dat zijn de kernvragen. Wij doen in stilte en met zekere afstand ons werk. Dat hoort ook zo.'

[José Donders]

Voorzitter van de Raad van Toezicht Jacques van Dijk: 'de Bachelors-masterstructuur wordt een speerpunt.'

Leden van de Raad van Toezicht

Drs. J.A.N. van Dijk, voorzitter (Voormalig senior vice-president van Sara Lee Corporations en voormalig voorzitter van de Raad van Bestuur van Douwe Egberts).

Mr. H. van den Broek (Voormalig minister van Buitenlandse zaken, lid van de Commissie van de Europese Unie).

Mw. mr. W.C.E. Hammerstein-Schoonderwoerd (Lid Raad van State).

Jhr. mr. J.L.R.A. Huydecoper (Advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden).

Drs. E.H.T.M. Nijpels, vice-voorzitter (Commissaris van de Koningin in de Provincie Friesland).

Relatie luchtverontreiniging en sterfte

Het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) gaat de komende 4 jaar onder 120.000 Nederlanders uitgebreid onderzoek doen naar de effecten van luchtverontreiniging op longkanker én sterfte als gevolg van hart- en vaatziekten en andere chronische aandoeningen. Het gaat hierbij om luchtverontreiniging door verkeer.

Het onderzoek, dat wordt geleid door prof.dr. Bert Brunekreef, is uniek in Europa

en wordt gefinancierd door het Amerikaanse Health Effects Institute. Het IRAS zal samenwerken met de Universiteit Maastricht, TNO Voeding in Zeist en het RIVM.

De onderzoeksgroep wordt al gevolgd sinds 1986 en bestaat uit 120 duizend proefpersonen tussen de 55 en 69 jaar oud. Het onderzoek richt zich specifiek op drie aspecten: allereerst de mate van blootstelling aan verkeersgerelateerde luchtverontreiniging sinds 1986. Ten tweede de relatie tussen de

mate van blootstelling en het voorkomen van longkanker en sterfte binnen de onderzoeksgroep. Tenslotte wordt gekeken of bovengenoemde relatie verband houdt met verschillende persoonlijke karakteristieken, zoals leefomgeving, sociaal milieu, voedingspatroon en rookgewoonten.

Volgens Brunekreef is het onderzoek uniek, vanwege het gebruik van een nieuwe methode voor 'meer gepersonificeerde' blootstellingkarakterisering. Deze is gebaseerd

op Geografische Informatie Systemen (GIS) die in dit type onderzoek nog niet eerder zijn toegepast.

De belangstelling vanuit de VS voor dit onderzoek is groot, omdat tot nu toe nog geen goede gegevens beschikbaar zijn van buiten Amerika over de effecten van luchtverontreiniging op overleving.

Personalia

De Utrechtse emeritus-hoogleraar kunstgeschiedenis **Eddy de Jongh** (1931) krijgt in januari een eredoctoraat van de Universiteit van Amsterdam. De Gouden Eeuw-specialist heeft zich verdienstelijk gemaakt door zijn wetenschappelijke kennis voor een breed publiek toegankelijk te maken.

De internationale beroepsvereniging van demografen heeft haar laureaat voor 2001 toegekend aan prof.dr. **Dirk Jan van de Kaa** (1933). Van de Kaa studeerde sociale wetenschappen aan de Universiteit Utrecht en was van 1971 tot 1986 de eerste directeur van het Nederlands Interuniversitair Demografisch Instituut in Den Haag.

De Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging (KNCV) heeft de de Gouden KNCV-Medaille 2001 toegekend aan de Utrechtse chemicus prof.dr. **Albert Heck** (1965), vanwege zijn grote prestaties in het eiwit-onderzoek met behulp van de analysemethode 'massaspectrometrie'.

wil ik hier weg zijn.'

Mirjam van den Heuvel (23) woont vier jaar op het IBB en werkt als docent Frans en Nederlands.

'Op dit moment zijn drie van de acht mensen op onze afdeling aan het werk. Die situatie is voor degenen die studeren niet erg, maar voor de werkenden wel lastig. Je wilt 's avonds toch op tijd naar bed, ook op donderdagavond als anderen gaan stappen en er soms om twaalf uur nog keihard muziek aanstaat.

Ik heb het altijd leuk gevonden om hier te wonen, maar als ik nu de kans krijg, ben ik meteen weg. Het is jammer dat in Utrecht zo weinig aanbod is qua woningen, want ik vind niet dat je als werkende jarenlang een woning van een student bezet moet houden. Ik kan best wat meer betalen en dan kan in deze kamer iemand wonen die wat minder draagkrachtig is.'

'Ik ben met weinig tevreden'

Janneke Verschoor (28) woont negen jaar op het IBB. Na vijf jaar werd ze toegelaten tot de studie diergeneeskunde en besloot ze ná haar studie biologie te beginnen aan deze studie.

'Ik ben nu de oudste van de afdeling en het leeftijdsverschil met mijn huisgenoten begin ik te merken. Zo komen vooral de jongens me wel eens om advies vragen, bijvoorbeeld bij een sollicitatiebrief, en dan merk je toch dat ze me als een ouder iemand zien. Wanneer ze met elkaar een fles wijn opentrekken, denken ze snel dat ik het wel te druk zal hebben. De belangrijkste reden om hier te blijven wonen is toch financieel; het is prettig dat ik niet al teveel hoeft te betalen en ik ben met weinig tevreden. Ik heb gemerkt aan werkende huisgenoten dat die zich sneller storen aan de sfeer in een studentenhuis. Zelf lukt het me nog wel om hier te wonen, waarschijnlijk omdat ik nog studeer, maar puur gevoelsmatig wil ik toch voor mijn dertigste weg zijn.'

Jan Dirk van Dingenen (31) woont twaalf jaar op het IBB en werkt op de internetafdeling van Nationale Nederlanden.

'Op mijn afdeling zijn er nog twee mensen die er langer wonen dan ik, maar tegenwoordig is de afdeling wel iets aan het verjongen. Ik vind het goed dat er weer wat jong grut bij is gekomen: het blijft een studentenhuis. Zelf voel ik me niet zoveel ouder, maar je zou natuurlijk aan mijn jongere huisgenoten moeten vragen wat zij ervan vinden.

Of ik op zoek ben naar iets anders? Het speelt soms in mijn achterhoofd, maar ik heb nog niet actief gezocht. Mijn vriendin woont hier ook, dus als ik een woning wil, is dat samen met haar. We hebben een paar eisen waaraan een woning moet voldoen. Ik heb geen overdreven haast, maar een eigen huis zou natuurlijk wel leuk zijn.'

'Voor mijn dertigste

Utrechtse alumni blijven steeds langer op hun studentenkamer wonen, zo blijkt uit onderzoek. Fotograaf Marco van Duyvendijk ging op zoek naar afgestudeerden op het IBB. Met bijna 1300 kamers is dit complex aan de Ina Boudier Bakkerlaan de grootste studentenflat van Utrecht. Waarom blijft iemand wonen op een kamer van veertien vierkante meter?

Een reportage van Marco van Duyvendijk

Jan van Paassen (34) woont dertien jaar op het IBB en werkt als amanuensis op een middelbare school.

'Hoewel het hier goed wonen is, ben ik de laatste tijd iets voor mezelf aan het zoeken. Soms heb ik genoeg van het IBB, bijvoorbeeld wanneer teveel mensen constant door elkaar heen kwekken. Als ik een dag met alleen maar kinderen op school heb gehad, dan kan ik dat niet zo goed hebben. Op die momenten lijkt het me prettig om een eigen plek te hebben. Dan denk ik vooral aan IJsselstein of Vianen. Utrecht is me eigenlijk te groot, ik wil ergens wonen waar het mogelijk is om binnen vijf minuten in de weilanden te staan. Ik zou niet in een flatje in Overvecht Noord of Kanaleneiland Zuid kunnen wonen. Dan kun je nog beter hier blijven.'

Alumni langer op kamers

Steeds minder afgestudeerden huren of kopen eigen woonruimte, maar zijn directe concurrenten op de kamermarkt. Meer dan zestig procent van alle bewoners van de Stichting Sociale Huisvesting (SSH) in Utrecht is 23 jaar of ouder, zo bleek uit een recent onderzoek van de Universiteit Utrecht. In de stadspanden is ruim twintig procent van de bewoners zelfs ouder dan 29 jaar. Velen van hen werken al.

Hoewel Utrecht al jaren een chronisch kamertekort heeft -elk jaar halen eerstejaars de pers omdat ze op Camping De Berekuil overwinteren- is de situatie momenteel écht nijpend geworden. Utrecht telt ongeveer 30.000 kamers. Het kamertekort schommelt rond de 1500, met een piek van zo'n 3000 kamers aan het begin van elk nieuw studiejaar. Zelfs de uitbreiding van de SSH in De Uithof, twee jaar geleden, met 1002 kamers, heeft het kamertekort niet opgeheven. Binnenkort neemt de SSH het voormalig bejaardenhuis Titus Brandsma in Overvecht in gebruik, goed voor 280 kamers, en de SSH is bezig met een tweede kamercomplex in De Uithof (400 kamers). Dit complex is naar schatting in 2003, 2004 klaar.

Coby de Vries van de SSH: 'Studenten vergeten vaak zich tijdig bij ons in te schrijven, laat staan voor een

zelfstandige woonruimte. Volgens de huidige regels worden studenten of afgestudeerden, die een aantal jaren bij ons hebben gehuurd en vervolgens een woning bij een woningcorporatie willen huren, beschouwd als starters op de woningmarkt. Voor een vlottere doorstroom in de studentenhuisen willen we het moment van inschrijving bij ons koppelen aan de inschrijving bij het WoningNet (Utrechtse woningcorporatie). Als de huurjaren bij ons meetellen, zullen de afgestudeerden minder lang op de wachtlijst staan bij het WoningNet.'

De gemeente onderzoekt nu of aan de particuliere kamerhuurmarkt een nieuwe impuls gegeven kan worden. De SSH is al enige tijd in gesprek met diverse partijen om flatwoningen in Hoograven, Kanaleneiland en Overvecht om te zetten in kamerhuurpanden. Dit zorgt op den duur voor een vlottere doorstroom in de studentenhuisen.

De SSH heeft zich geen doelen gesteld in termen van: over tien jaar moet zoveel procent van de afgestudeerden uitgeschreven zijn bij de SSH. De Vries: 'Huurders genieten wettelijke bescherming. We hebben geen middelen om vertrek van afgestudeerden af te dwingen, ook al zouden we dat willen. Het afgelopen jaar hebben we onze doelgroepen nauwer beschreven, om te kijken of we ons zouden moeten richten op een bredere woningmarkt. Maar we hebben besloten ons nadrukkelijk in te blijven zetten voor studenten.' Wel ontwikkelt de SSH op kleine schaal woonruimte in Utrecht voor afgestudeerden; mensen die nog niet de stap willen maken naar een koophuis in Houten, maar willen huren tegen een hogere prijs.

[Chiara Soldati]

De Sprong

Afgestudeerd, en dan?

Charlotte Huisman: 31 jaar
Opleiding: Algemene Letteren
Afgestudeerd in: 1993
Baan: verslaggever bij het Utrechts Nieuwsblad

Letteren was een aanfluiting

10 juli 2001. 'Het wil maar geen komkommertijd worden,' verzucht Charlotte Huisman, sinds 1998 verslaggever bij het Utrechts Nieuwsblad. Op haar negentiende schreef ze haar eerste artikelen in het blad van de PSP en richtte zelf een cultuurmagazine op, waarvan ze hoofdredacteur was. 'De sprong' van een gedreven journaliste.

Hoewel Charlotte Huisman al op haar achttiende wist dat ze journaliste wilde worden, koos ze er bewust voor om eerst een academische opleiding te volgen. Die journalistiek zou ze zich gaandeweg wel eigen maken. 'Ik schreef me in bij Algemene Letteren. Van de universiteit had ik een romantisch beeld: ik zou alle kennis grijpen en met intelligente medestudenten gepassioneerde discussies voeren. Mijn god, wat een aanfluiting. Nu, jaren na mijn afstuderen ben ik nog steeds kwaad over de abominabele kwaliteit van mijn hele studie. Zelfs na een nacht doorhalen lukte het me niet om te zakken voor een tentamen.'

Ze zuigt geagiteerd aan haar shaggy. Dat het allemaal goed is gekomen, valt toe te schrijven aan haar eigen doorzettingsvermogen en aan de postdoctorale opleiding journalistiek die ze volgde aan de Erasmus Universiteit. 'Na mijn afstuderen heerste er een algehele economische malaise. Zonder deze opleiding had ik geen kans gemaakt in de dagblad-journalistiek. De opleiding was ontzettend zwaar. Met ons werk werd de vloer aangeveegd, we hebben heel wat afgejankt. Maar ik heb er in acht maanden meer geleerd dan tijdens mijn hele studie Algemene Letteren.'

Na deze opleiding werkte Huisman anderhalf jaar voor de Caribische editie van het Algemeen Dagblad. Mede dankzij deze ervaring kon ze tot haar eigen verbazing al binnen drie maanden terecht op de stadsredactie van het Utrechts Nieuwsblad. 'Dit is de journalistiek waar ik van houd. Ik heb de grote-stedenproblematiek in portefeuille, ondervind aan den lijve wat je in de nota's leest.' Het UN vindt ze een prima werkgever. Goede initiatieven worden toegejuicht. Zo betrok ze vorig najaar voor anderhalve maand een flatje in het multiculturele Kanaleneiland, om de verhalen uit de mond van de bewoners op te tekenen: hun problemen en zorgen, maar ook hun vriendschappen en plezier. 'Dagboek Kanaleneiland' heet de bundel van verhalen die ze in het UN publiceerde. 'Je kunt de ziel van een wijk pas vatten als je er deel van uitmaakt,' meent Huisman. 'De bewoners zelf vonden het fantastisch dat ik over hen schreef. Het leverde me een schat aan contacten op. Daar heb ik nog steeds profijt van.'

[Chiara Soldati]

Noodklok voor de orang-oetan

Utrecht Lectures in Bogor

Op zaterdag 23 juni vormde de Botanische Tuin van Bogor het decor voor de laatste Utrecht Lectures 2001. Hekkenluiter in de geslaagde reeks van internationale alumniprogramma's voor dit lustrumjaar. Na New York, Washington, Parijs, Londen, Brussel, Münster, Stellenbosch en Kaapstad.

Van heinde en ver, van Medan tot Surabaya, kwamen alumni en vrienden van de Universiteit Utrecht naar Bogor. Honderd voornamelijk Indonesische gasten. Een cardioloog, een veterinaire, een hoogleeraar farmacie, een vulkanoloog, een leraar. Juristen, geografen, theologen, natuurbeschermers, veel biologen. Ook Baron Schelto van Heemstra, de Nederlands ambassadeur, was aanwezig. Een rondleiding door de 87 hectare grote Botanische Tuin eindigde bij het Salak hotel.

Drs. Thom Bogaard, fysisch geograaf in Utrecht, hield daar een verontrustend betoog over de infiltratie van vulkanisch zuur in (irrigatie-)water. 'Een

vulkaanuitbarsting is een kwestie van kansberekening. Maar in IJjen (Oost Java) is daarnaast permanent sprake van langzame vergiftiging van het leefmilieu. Verminderde oogsten en gezondheidsklachten zoals fluorosis (bruin-zwarte tanden) zijn het gevolg.'

Prof. dr. Jan van Hooff, emeritus hoogleraar sociale ethologie, luidde de noodklok voor de orang-oetan, die alleen nog in Indonesië voorkomt. 'We zijn getuige van het uitsterven van deze soort. Het leefgebied van de dieren verkleint met de dag, ze kunnen geen kant meer op. De Borobudur kun je herbouwen als er een ramp gebeurt. Maar als we de orang-oetans verliezen, krijgen we deze neefjes van de mens nooit meer terug.'

Jan van Hooff ontving na zijn lezing een ere-professoraat van de UNAS universiteit van Jakarta.

[DR]

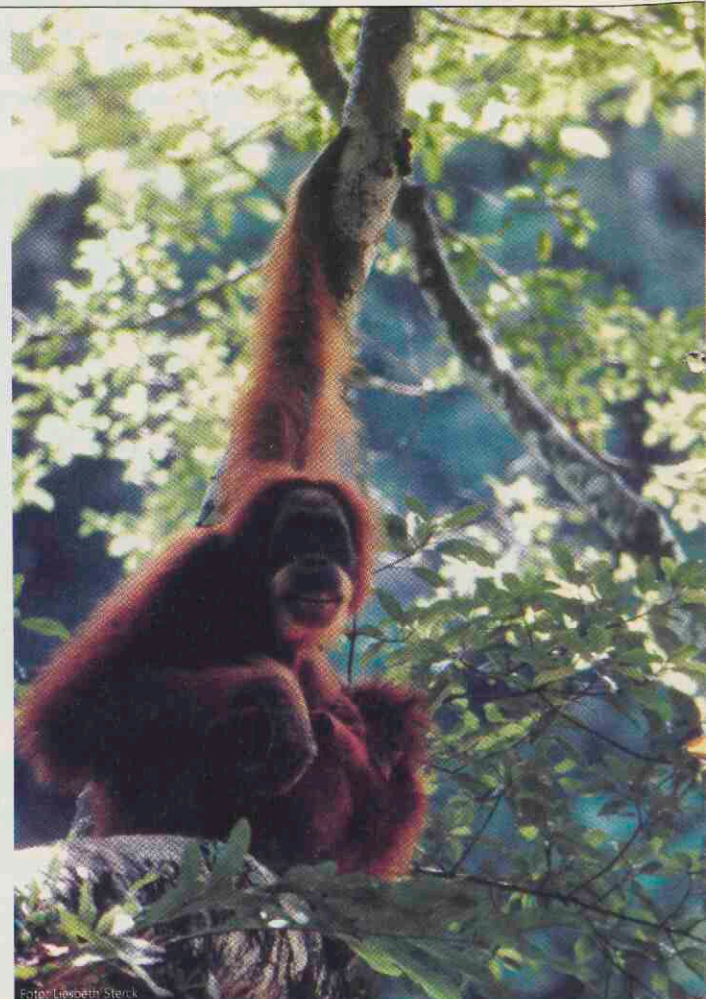

Foto: Lisbeth Sterck

De Leermeester

Een afgestudeerde over een docent die hem bijzonder inspireerde

Een halve eeuw geleden hadden studenten van de Faculteit der Godgeleerdheid geen behoefte aan een studie-adviseur. Zij vonden een luisterend oor bij Maarten 'de Monnik' van Rhijn, befaamd hoogleraar in de kerkgeschiedenis. Aart de Groot (71) studeerde theologie in Utrecht, was er jarenlang universitair docent en is inmiddels zelf al lang met pensioen. Waarom maakte Maarten van Rhijn zo'n onuitwisbare indruk op hem?

'Van Rhijn is maar heel kort predikant geweest. Eigenlijk waren zijn leerlingen zijn gemeente. Hij kon als een vaderlijke vriend je problemen aanhoren. Veel studenten waren opgegroeid in een traditioneel gezin waar de bijbel letterlijk als Gods woord werd genomen. Een studie theologie werpt dat veilige beeld omver. Dat kan heel verwarrend zijn. Daar kon je met hem goed over praten.' Zijn bijnaam 'De Monnik' dankte Van Rhijn (1888 - 1966) aan zijn bescheiden, ascetische manier van leven. Wat De Groot naar van Rhijn trok, was zijn grote wetenschappelijke interesse in de kerkgeschiedenis. Tamelijk uitzonderlijk in die tijd. De meeste studenten kwamen naar de faculteit om dominee te worden. 'Dat wist Van Rhijn ook. Voor zijn colleges moesten we het onmogelijke boek 'Kompendium der Kirchengeschichte' van Heussi uit ons hoofd kennen. Van Rhijn hield ons voor dat het om de grote lijn ging en ging niet zeuren als je niet alle feitjes kende. Mijn tentamen voor het doctoraal was achteraf nou niet bepaald best, maar hij deed daar niet vervelend over. Ik slaagde.'

Voor zijn periode van bijna 25 jaar als staatshoogleraar kerkgeschiedenis was Van Rhijn ook al negen jaar kerkelijk hoogleraar geweest. In het binnenkort te verschijnen boek 'Vier eeuwen theologie in Utrecht' wijdt de Groot een hoofdstuk aan zijn leermeester van Rhijn. Hoewel de auteur deze periode als student niet heeft meegemaakt, laat hij juist die jaren aan bod komen. 'Van Rhijn wilde graag professor worden om in alle rust historisch werk te doen. Maar als kerkelijk hoogleraar moest hij studenten juist de praktische en dogmatische vakken bijbrengen. Dat kon hij wel, maar zijn hart lag

Aart de Groot over zijn leermeester Maarten van Rhijn Wat wil God van mij?

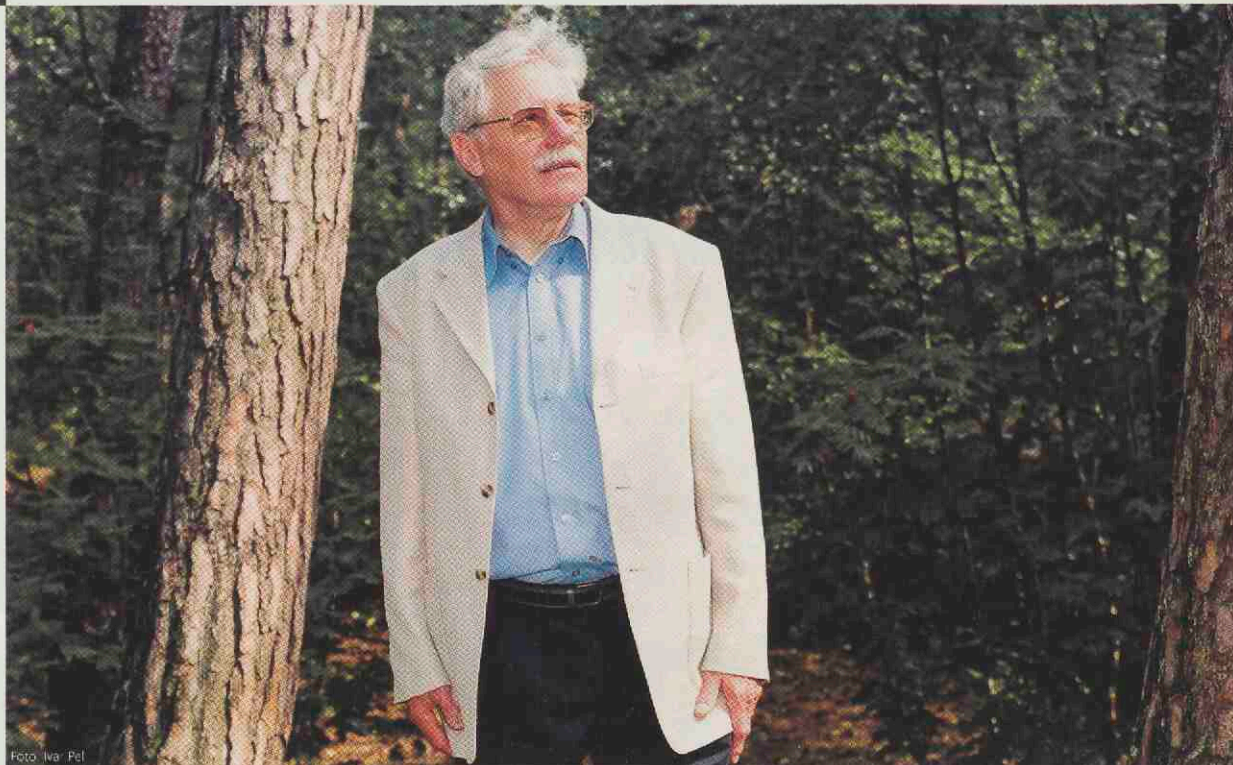

Foto: Iva Pel

Kerkhistoricus Aart de Groot: 'Voor Van Rhijn was het hoogleraarschap de afsluiting van een zwerftocht.'

ergens anders. Hij kreeg de functie aangeboden omdat hij al jaren bijzonder actief was in het werk onder studenten. Hij was studiesecretaris van de Nederlandse Christelijke Studenten Vereniging.' Ondanks de betrokkenheid bij zijn studenten, was de functie van kerkelijk hoogleraar voor Van Rhijn frustrerend. Hij hield niet van polemiseren over

Zijn persoonlijke betrokkenheid bij studenten heeft hij altijd gehouden. Dat was het typerende van de indruk die hij bij veel studenten heeft achtergelaten. Aart de Groot: 'Ik heb het aan den lijve ondervonden toen ik als student in de problemen raakte waarbij ook amoureuze perikelen een rol speelde. Van Rhijn snapte het en zei dat ik me er niet voor hoefde te generen. Hij heeft mij daar prachtig doorheen geholpen. Hij zei dat ik geen overhaaste stappen moest nemen. Dat ik me moest afvragen: wat wil God van mij? Het tekent Van Rhijn dat hij me de vrijheid gaf om rustig na te denken.'

[Christie Hofmeester]

Maarten 'de Monnik' was geen polemist

actuele godsdienstige zaken, hij was meer een verzoener. Juist in deze jaren maakte de dialektische theologie van Karl Barth furore. Daarin kon Van Rhijn zich absoluut niet vinden. Toen hij uiteindelijk hoogleraar kerkgeschiedenis kon worden, beschouwde hij dat als de afsluiting van een zwerftocht.'

Leermeester Van Rhijn

Boekpresentatie 'Vier eeuwen theologie te Utrecht'

Op 22 november verschijnt het boek 'Vier Eeuwen Theologie te Utrecht'. Aart de Groot portretteert daarin zijn leermeester Maarten van Rhijn. De Groot, die als universitair docent uitgever was van het Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlands protestantisme, is samen met prof. dr. Otto de Jong ook samensteller en inleider van deze uitgave. Alumni zijn van harte uitgenodigd bij de presentatie op 22 november. Zie voor meer informatie pagina 22.

Oproep aan de lezer

- Heeft een hoogleraar of docent aan de Universiteit Utrecht u geïnspireerd en veel voor u betekend? Voor de rubriek 'De Leermeester' zijn wij op zoek naar alumni die hierover willen vertellen in Illuster.
- Wilt u in de rubriek 'De Sprong' uw verhaal vertellen over uw eerste baan na het afstuderen?
- Maakt u deel uit van een actieve groep alumni?

Voor de rubriek 'De Vereniging' zoeken we alumni die zich inzetten voor een studentenvereniging, samen de ontwikkeling in het vakgebied bijhouden of sinds de studietijd een boeiende hobby delen.

Schrijf of mail naar de redactie: postbus 80125, 3508 TC Utrecht, e-mail: illuster.redactie@csc.uu.nl

De zwarte hoofddeksels zijn speciaal voor deze lichting studenten gemaakt; aan het kwastje valt het jaar van afstuderenden af te lezen.

Graduation Day bij het University College

Graduation Day bij het University College Utrecht, de internationale bachelors opleiding van de universiteit. Op 30 mei studeerde de eerste lichting af die het complete driejarige programma heeft doorlopen. In de Jacobikerk reikte minister Hermans III diploma's uit. Meer dan 900 genodigden woonden de Graduation Day bij.

Als eerste nam deze lichting studenten in september 1998 z'n intrek op de campus van het University College op het terrein van de voormalige Kromhoutkazerne. Ze volgden een driejarig Engelstalig programma dat opleidt tot een internationaal academisch diploma in social science, science of humanities. Aan het University College studeerden in 2000/2001 420 studenten, van wie één derde met een buitenlandse nationaliteit. Het afvalpercentage is laag: in het afgelopen jaar vielen van de 160 eerstejaars er slechts 5 af.

Alena Kantorova (21) uit Ostrava, Tsjechië kijkt terug op haar studietijd: 'Ik wilde een goede opleiding met een brede inslag. Een betere opleiding dan ik in Tsjechie zou kunnen krijgen, en dat is gelukt. Mijn afstudeerrichting was social sciences en als hoofdvak heb ik gekozen voor political science en sociology. Toen ik hierheen kwam wist ik niet dat we de eersten waren. Ik verwachtte een instelling die al jaren gesettled was, maar dat was dus niet het geval. Het voordeel is dat je veel invloed kunt hebben op de

inhoud van de lessen. Ik kan goed merken dat de lessen enorm veranderd zijn ten opzichte van de lessen die wij drie jaar geleden kregen.'

Matthijs van der Meer (20) uit Zaltbommel: 'Sommigen klaagden wel eens dat ze zo hard moesten werken, maar daar had ik nooit zo'n last van. De campus ga ik zeker missen. Je kon altijd binnenlopen bij vrienden. De mensen op de campus vormden een beetje een aparte groep, omdat je allemaal verbonden bent door het University College. Wat ik nu ga doen? Na de zomer ga ik een masteropleiding science volgen in Edinburgh.'

Eind augustus arriveerden ruim 200 nieuwe eerstejaars studenten op de campus van het University College. Landen van herkomst zijn onder andere Jamaica, India, Vietnam, Japan, China, Botswana en Ethiopië. Het totale aantal studenten dat dit semester aan University College studeert is 530.

Historische highlights

Historicus Hervé Jamin schreef een fraaie, beknopte geschiedenis van de Universiteit Utrecht.

Ook toegankelijk voor de geïnteresseerde leek. Jammer alleen dat de meest recente decennia een beetje worden afgeraffeld.

Er is al veel geschreven over de geschiedenis van de Utrechtse universiteit. Het standaardwerk is ongetwijfeld 'De Utrechtsche Universiteit, 1636-1936' van G.W. Kernkamp. Verschenen bij gelegenheid van het lustrum van 1936. In het jubeljaar 1986 is de in Kernkamp ontbrekende halve eeuw nog eens beschreven in het boek 'Tussen ivoren toren en grootbedrijf' onder redactie van onder meer hoogleraar H.W. von der Dunk.

Waarom nu wéér een geschiedenisboek, even afgezien van de aanleiding: alweer een lustrumjaar? Belangrijkste reden is wellicht het feit dat het tot nog toe ontbrak aan een synthese. De bibliografie van de Universiteit Utrecht laat kronieken zien met een opsomming van historische wederwaardigheden zoals Kernkamp, ófwel een mélange aan bijdragen van diverse auteurs zonder duidelijk onderling verband, zoals Von der Dunk. Een handzaam boek, ongeveer tweehonderd pagina's kort, met de highlights overzichtelijk en in een goed verhaal op een rij gezet, daaraan ontbrak het tot nu toe.

Humanistisch

Voor wie de geschiedenis van de universiteit al enigszins kent bevat 'Kennis als opdracht' misschien geen verrassend leesvoer. Van de auteur van een synthese kun je geen uitgebreid bronnenonderzoek en spectaculaire nieuwe ontdekkingen verwachten. Wél nieuwe inzichten. Een voorbeeld daarvan is Jamins constatering dat de universiteit altijd al, zelfs vanaf het prille begin, in een wisselwerking met de maatschappij heeft geopereerd. Van een 'ivoren toren' is eigenlijk nooit écht sprake geweest. De eerste hoogleraar in de juridische faculteit, Antonius Matthaëus, beperkte zich niet tot wat in het midden van de zeventiende eeuw gebruikelijk was, het Romeins recht, maar betrok ook de lokale wetgeving in zijn onderzoek. Daarmee stond 'de maatschappij' meteen al op de onderzoeksagenda. De hoogleraren hielden zich niet louter met 'zuivere' wetenschap bezig.

Dat wil niet zeggen dat de universitaire activiteiten louter op maatschappelijke toepassing waren gericht. Na de Franse tijd bijvoorbeeld - 1815 - werd de heersende onderwijs- en onderzoeksideologie van een nuttige wetenschap die technische, medische of economische vraagstukken moest helpen oplossen, acuut aan de kant gezet. Het in Nederland, en dus ook in Utrecht geldende, kennis-ideaal werd moreel-ethisch van aard: het ging om het ware, het goede en het schone.

Vrouwen

Tot begin deze eeuw had de universiteit de omvang van een forse, hedendaagse middelbare school. Ook

de omvang van het docentencorps en de behuizing was bescheiden. Rond de eeuwwisseling van 1900 telde de universiteit (toen nog RUU, Rijksuniversiteit Utrecht) amper veertig hoogleraren.

Tot eind negentiende eeuw werden uitsluitend jongens toegelaten tot de universiteit. 'De plaats die de Utrechtse universiteit inneemt in het algemene emancipatieproces van vrouwen in de periode tot 1940 is niet uitzonderlijk', schrijft Jamin. 'Daarmee wordt bedoeld dat de RUU zowel kan pronken met voorbeelden van geslaagde carrières van vrouwen, als dat ze zich kan schamen voor geblokkeerde promoties van getalenteerde vrouwelijke wetenschappers'. Tot 1940 brachten in Nederland slechts zeven vrouwen het tot een hoogleraarschap, van wie vijf als een slecht betaalde buitengewone hoogleraar. Utrecht telde er eentje: Johanna Westerdijk, in 1917 benoemd tot hoogleraar in de plantkunde.

Het ging om het ware,
het goede en het schone

Balans

De geschiedenis van de Universiteit Utrecht is een rijke bron voor dit soort wederwaardigheden en anekdotes. Jamin heeft er rijkelijk uit geput. Het bestuur, het studentenleven, het onderwijs en onderzoek, de studenten- en onderwijsvoorzieningen, de huisvesting, de verhouding tot de overheden... het komt allemaal aan bod. Valkuil van zo'n mer à boire is, dat de historicus zoveel mogelijk van die weetjes zal willen opdiepen en verwerken. Jamin maakt weliswaar handig gebruik van de drie niveaus waarop hij zijn verhaal kwijt kan: dat van de geschiedschrijving an sich, dat van de 'kaders' waarin opmerkelijke zaken of anekdotes paginagroot uitgediept worden en dat van de uitgebreide bijschriften bij de talrijke illustraties, die op zichzelf ook weer een verhaal vertellen. Niettemin is hij duidelijk in die valkuil gevallen. Naarmate het boek vordert, wordt de auteur jachtiger, het verhaal beknopter en minder uitgebalanceerd.

De eerste jaren, inclusief de aanloop tot de oprichting van de Academie, worden uitputtend en evenwichtig behandeld. Dat is dan ook het mooiste deel van het boek. Maar de laatste jaren, de periode vanaf 1940 tot nu, wordt afgeraffeld in 27 bladzijden: de tijd van de tweede wereldoorlog, van zuivering en wederopbouw, van de exponentiële groei van de universiteit, de revolutionaire jaren zestig en zeventig met hun democratiseringswensen, de perio-

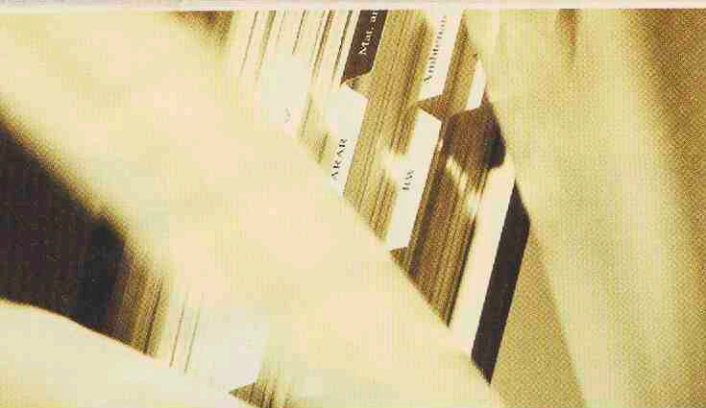

Alumnus Hervé Jamin maakte een handzaam, mooi geïllustreerd boek op verzoek van de 365-jarige universiteit.

de van de bezuinigingsoperaties, de herstructurering van onderwijs en onderzoek... Daar had Jamin méér uit kunnen halen dan de samenvattingen van reeds bestaande studies die hij ons nu presenteert. Misschien heeft het lustrumjaar niet lang genoeg geduurd en hadden we met een jaartje extra onderzoekstijd een nóg fraaier boek gekregen.

[Armand Heijnen / Ublad]

Hervé Jamin: *Kennis als opdracht*.
De universiteit Utrecht 1636-2001.
Uitgeverij Matrijs, Utrecht. Prijs: f 59,95.

Beroep: de advocaat

'De advocatuur een

Het Eierschaalschedel-arrest, Motorrijder te Losser, Rhedense koe, Zutphense juffrouw. Arresten met klinkende namen die menig jurist kan dromen. Vijf advocaten, allen Utrechtse alumni, vertellen wat hun bewoog om in de advocatuur te stappen en hoe zij zich hebben ontwikkeld in hun rechtspraktijk. Welke arresten bleven hen bij?

Foto's: Ivar Pel

Onno Blauw

Onno Blauw is partner bij De Brauw Blackstone Westbroek NV in Den Haag. Blauw is sinds 1966 advocaat en sinds 1980 één van de twee rijksadvocaten in Nederland.

'Schandelijk, maar ik ben zonder idealen in de advocatuur gestapt. Toen ik me in de afstudeerfase bezon op mijn toekomst, werd mij gevraagd te solliciteren op het kantoor waar ik nu werk. Juridisch-ambachtelijk bezig zijn in de advocatuur leek me een uitdaging. Mocht het niet bevallen, dan zou ik makkelijk de overstap naar iets anders kunnen maken. Maar na 35 jaar ben ik allerminst op mijn beroep uitgekeken.'

Als rijksadvocaat werkt hij voor de ontvanger van de belastingdienst, met een duidelijk accent op de invordering. De positie van de ontvanger wordt afzonderlijk geregeld in de invorderingswet.

Daarnaast voert hij, samen met een groot aantal collega's, procedures voor de Staat, die allemaal met belastingen hebben te maken. Deze procedures dienen doorgaans bij de civiele rechter of de bestuursrechter. 'Volgens afspraak met het Ministerie van Financiën besteed ik een deel van mijn tijd aan andere zaken, om beroepsdeformatie te voorkomen. Daarin voer ik een algemene rechtspraktijk met een licht accent op cassatie, verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht.'

Dat er geregeld strafpleiters op tv verschijnen, vindt Blauw geen punt, mits ze zich houden aan de fatsoensregels binnen de advocatuur.

Als gedenkwaardig arrest kiest Blauw het Stierkalfarrest uit 1980, waarbij hij als cassatieadvocaat betrokken was. Een stierkalf viel in een wei een passant aan. 'Het arrest is om twee redenen belangrijk. Hoewel de Hoge Raad eerder van een schuldvermoeden bij de eigenaar van een dier was uitgegaan, ging de Hoge Raad nu 'om' en nam aan dat schade door een dier aangericht, leidt tot risicoaansprakelijkheid van de eigenaar. Daarbij motiveerde de Hoge Raad voor de eerste keer waaróm hij omging.'

Janine Tillema

Janine Tillema stapte in 1988 in de advocatuur, werkte tussen 1994 en 1997 als bedrijfsjurist en is nu partner en de 'telecomdame' (gespecialiseerd in telecommunicatierecht) bij advocatenkantoor Kennedy Van der Laan in Amsterdam.

'Mijn eerste baan in de advocatuur vond ik ontzettend leuk, maar na zes jaar – ik was toen begin dertig – wilde ik me verder oriënteren. Bij twee verschillende telecombédrijven heb ik me als bedrijfsjurist in het telecommunicatierecht verdiept. Midden jaren negentig begon de liberalisering van de telecommarkt. Ik besloot om niet meer als bedrijfsjurist met de commerciële bedrijfsbelangen mee te deinen, maar weer als advocaat aan de slag te gaan. Mijn kennis van de telecommunicatie kon ik meenemen naar Kennedy Van der Laan.' Tillema is binnen de advocatuur één van de – naar schatting – tien telecommunicatiespecialisten in Nederland. Sinds de Telecommunicatiewet van 1998 mogen nieuwe telecoomaanbieders zich vrij op de markt begeven. Tillema treedt onder andere op voor een aantal van deze aanbieders, die gebruik willen maken van het aansluitnet van ex-monopolist KPN.

'Ik lees me suf'

'Een uitgebreide regelgeving moet dit in goede banen leiden. Het is reuze interessant, omdat dit relatief nieuwe rechtsgebied maar voortraast. De wetgevers hollen achter de nieuwste technische ontwikkelingen aan. Zelf moet ik goed de 'know how' bijhouden. Ik lees me suf.'

Het arrest dat Tillema te binnenschiet is het Haviltex-arrest uit begin jaren tachtig, dat leidde tot het beroemde Haviltex-criterium. 'De Hoge Raad zei: als er bij een overeenkomst ruzie tussen partijen ontstaat over wat er nou precies is afgesproken, dan moet er niet alleen naar de taalkundige uitleg worden gekeken, maar óók naar de betekenis die de partijen redelijkerwijs aan de bepalingen kunnen hechten. Dat klinkt allemaal vaag, maar in de praktijk blijkt dit arrest een bruikbaar criterium te zijn.'

mediaspektakel? Onzin.'

Joris Vos

Joris Vos werkt als advocaat bij Anthos Consult, een stafonderneming die de zakelijke belangen behartigt voor de familie Brenninkmeijer (o.a. C&A). Vos stapte in 1990 in de advocatuur, werkte vervolgens vier jaar als bedrijfsjurist en werd begin 1998 opnieuw beëdigd als advocaat.

'Cohen-advocaat heet ik in de volksmond. Formeel: advocaat in dienstbetrekking. Staatssecretaris Cohen van Justitie was in 1997 verantwoordelijk voor de nieuwe wetgeving, waarbij de advocatuur zich moest openstellen voor onder andere bedrijfsjuristen. Voorheen mocht je alleen advocaat zijn en procederen als je bij een advocatenkantoor werkte of zelfstandige was. Maar nu heb je als advocaat in dienst van een onderneming dezelfde rechten als 'gewone' advocaten. Ik vond de commerciële druk van de advocatuur indertijd te groot: omzet draaien, cliënten werven en behouden. Bovendien had ik te weinig zicht op de bedrijfsprocessen van mijn cliënten. In mijn huidige functie heb ik dat volop. Hoogdravende ambities heb ik niet, deze baan is gewoon leuk.'

De advocatuur een mediaspektakel? Onzin, vindt Vos. 'Het is een serieus beroep, waarin veel mensen heel hard werken. En op een goede manier. De media hebben maar voor een beperkt segment van de advocatuur belangstelling; zo krijgt het publiek onterecht het idee dat advocaten rijke showboys zijn die drugscriminelen uit de bajes houden. Natuurlijk zie je veel strafpleiters op tv, maar hun cliëntèle stelt dat blijkbaar op prijs. Daarover kunnen ze opschepen: "Ik heb Spong". "Ik heb Hiddema".'

Vos noemt als opmerkelijk arrest een uitspraak van het Europees Gerechtshof, Marca-Adidas, waarbij (mede) hij de belangen van Marca behartigde. 'Marca voert twee streepjes op de kleding, Adidas drie. De vraag was of Marca inbreuk maakte op het merk van Adidas. Het Europees Gerechtshof bepaalde dat het door de Nederlandse rechter toegepaste associatie-criterium te streng was, ook bij een bekend merk als Adidas. Dat was een mooie uitkomst voor ons.'

Cees Korvinus

Cees Korvinus is partner bij Korvinus en Knoops advocaten in Amsterdam. Sinds 1977 is hij advocaat. Halverwege de jaren tachtig switchte hij van de sociale advocatuur naar een commerciële strafrechtpraktijk, met als aandachtgebieden fraude, drugs, moord en doodslag.

'Als student was ik al links georiënteerd, noem dat een understatement. Ook als startende advocaat zag ik mogelijkheden om via het recht een bijdrage te leveren aan gelijkwaardiger verhoudingen in de samenleving. Ik begon mijn loopbaan bij een van de eerste advocatencollectieven in Amsterdam. Een commerciële praktijk kon mij op geen enkele manier boeien. Maar ik werd actief in het strafrecht, en mijn praktijk verschoof zich steeds meer in de commerciële richting.'

Ironisch lachend voegt hij toe dat een strafrechtpraktijk beperkt commercieel is, omdat het grote geld binnenstroomt bij advocaten die zich met fusies en overnames bezighouden. 'Wat me aanspreekt in het strafrecht: het gaat om de spanning tussen het overheidsoptreden en de bescherming van de burgerbelangen. Houdt de overheid zich wel aan haar eigen regels? Recht en rechtvaardigheid spelen een cruciale rol bij een eventuele bestraffing. Daarbij vind ik de psychologie, de forensische psychiatrie en het sporenonderzoek interessant. Deze invalshoek vind je veel minder in het civiele recht.'

'Een commerciële praktijk

kon mij niet boeien'

Korvinus noemt als pakkend arrest: de zaak Etienne U, maart 1999. 'Die zaak heb ik zelf behartigd. Het werd vrijspraak voor Etienne U. Dat was een klap voor de overheid die deze man al tien jaar vervolgd had.'

Dat de advocatuur een showberoep is geworden, wijst hij van de hand. 'Zelf word ik vaak gevraagd, maar maak een duidelijke selectie. Ik wil alleen optreden als het om een maatschappelijke discussie gaat waarover ik als advocaat tekst en uitleg kan geven.'

Karin van Hoeve

Karin van Hoeve is partner bij Bruins Simons en Van Hoeve in Amsterdam. Sinds 1992 is ze advocaat, gespecialiseerd in personen- en familierecht.

Omdat ze er zelf weinig voor voelden, duwden de mannelijke confrères Van Hoeve met zachte dwang de richting van het personen- en familierecht op. Een bewuste keuze was het derhalve niet, maar haar specialisatie vindt ze 'echt geweldig'. 'Ik volgde een opleiding tot mediator. Voor mensen die in scheiding zijn, is het ongelooflijk belangrijk dat de zaken goed worden geregeld. En dat ze weer met elkaar in gesprek raken, zeker als er kinderen in het spel zijn. Ik ben een soort psycholoog voor ze. 'Jij bent de enige aan wie ik alles vertel,' hoor ik vaak. Ik verwacht dat de mediator de echtscheidingsprocedures zal vervangen, al zullen sommige kemphanen liever allebei naar een eigen advocaat stappen.'

Van Hoeve is sociaal advocaat en voert een kleine commerciële praktijk. Hoewel de sociaal advocaten het pispaaletje van de advocatuur zijn, beginnen nu ook grote kantoren spreekuren, gratis zelfs, om iedereen rechtsbijstand te kunnen verlenen.

Vanwege de beroerde honorering wil Van Hoeve, net als veel andere sociaal advocaten, het accent verleggen naar de commerciële praktijkvoering.

'Niet voor niets is er gedemonstreerd voor een hoger uurtarief. We krijgen per 1 januari 2002 180 gulden per uur, maar we willen 210 gulden. Met name het personen- en familierecht verdient slecht omdat het vaak ellenlange procedures zijn. En als sociaal advocaat krijg je je geld, 'de toevoeging' altijd pas na afloop.'

Gevraagd naar het arrest dat haar als eerste invalt, noemt ze het Hoornse taartarrest. Een banketbakker had genoeg van een collega en liet bij hem thuis een taart met arsenicum bezorgen. De bakkersvrouw deed open, nam een hap en viel dood neer. De bakker werd veroordeeld voor moord op de vrouw en voor poging tot moord op zijn collega.

[Chiara Soldati]

Ontgroening hoort erbij

'Toen de kennismakingstijd van Veritas vorig jaar negatief in de pers kwam vond ik dat verschrikkelijk. Het blijft toch mijn clubje.' Heeft de groentijd nog wel bestaansrecht? Enkele ervaringsdeskundigen aan het woord.

Afgelopen voorjaar namen oud-leden van Veritas en het Utrechtsch Studenten Corps op verzoek van het universiteitsbestuur de introductie van hun oude vereniging onder de loep. Aanleiding waren negatieve berichten in de pers na de vorige kennismakingstijd. Bij Veritas zou een kampeider opzettelijk een peuk hebben uitgedrukt in de arm van een nuldejaars en onder de novieten van het USC bevond zich een undercover-journalist die later in Nieuwe Revu uitgebreid verslag deed van fysiek geweld en openlijke beschimpingen. De commissies van oud-leden stelden de ontgroening als zodanig niet ter discussie. Hun aanbeveling, heel in het kort: geen fysiek geweld, een inhoudelijker programma en meer rust voor de aspirantleden.

Ruud Keulen, werkzaam bij Artsen Zonder Grenzen, was Veritaslid van '77 tot '84. Hij maakte deel uit van de onderzoekscommissie:

'Toen Veritas negatief in de pers kwam, vond ik dat echt verschrikkelijk omdat het toch mijn clubje blijft. Het was leuk om openhartig met leden van nu te praten. Natuurlijk is er een hoop veranderd. Toen ik lid werd, was er helemaal geen ontgroening. Bij geen enkele vereniging. Dat was maatschappelijk niet geaccepteerd. Oudere leden in onze commissie hadden juist weer de periode daarvoor meegemaakt waarin de ontgroening vaak nog gepaard ging met kaalscheren en fysiek geweld. De hardheid van de introductie weerspiegelt de tijdgeest. Alle huidige leden die wij gesproken hebben, wisten meestal niet eens dat er een periode zonder ontgroening was.

Een harde introductie hoort voor hen bij het echte studentenleven. Het is een soort folklore, het bindt de leden en de concurrerende verenigingen doen het ook. De ontgroening kan wat mij betreft blijven, als het maar integer gebeurt. Het bestuur moet randvoorwaarden opstellen en meer nadruk leggen op de inhoud van de vereniging. Veritas is meer dan alleen een kroeg. Uiteraard moet die verandering uit de leden zelf komen. Het werkt misschien alleen maar averechts als mannen met grijze haren zeggen hoe het zou moeten.'

Marjolein Rauws, vierdejaars studente culturele antropologie, is lid van het vrouwencorps UVSV/NVVSU:

'Een ontgroening levert altijd risico's op, maar verenigingen hebben strenge richtlijnen om alles goed te laten verlopen. Er gebeuren zeker bitse dingen, maar iemand kiest zelf om lid te worden. Zelf vond ik de ontgroening behoorlijk zwaar én leuk. Als er incidenten plaatsvinden, moet een vereniging maatregelen nemen. En dan geen maandje schorsing, maar echt een flinke straf als blijkt dat iemand een nuldejaars met opzet pijn heeft gedaan. Wat ik bij het zogenaamde peuk-incident op Veritas slecht vond, was dat leden informatie lekten naar buiten. Waarom ga je eerst je vereniging door het slijk halen en word je vervolgens wel lid? Beslis dan dat het niets voor jou is en stap op. Op deze manier verbreek je alle codes die bij een vereniging horen.'

Illustratie: Jos Collignon

Huib Blankenberg, directeur van het Museum van Speelklok tot Pierement, werd in '73 lid van het USC:

'Het artikel in Nieuwe Revu heb ik indertijd gelezen en ik vond het niet opvallend negatief. Het klopte in grote lijnen wel, maar media hebben nu eenmaal een buitensporige belangstelling voor excessen. Daar raak je aan gewend. Het levert gewoon een spannend verhaal omdat een vereniging besloten is. In het echt valt het meestal erg mee, veel zogenoemde excessen zijn simpelweg ongelukken. Maar een vereniging is kwetsbaar en soms gedragen individuele leden zich als idioten. Daarmee gooien ze hun eigen glazen in.'

'Er gebeuren zeker bitse dingen'

Ik heb fysiek geweld bij een ontgroening altijd belachelijk gevonden. Daar heb ik me in mijn tijd al druk om gemaakt. Maar ik geloof wel in de functie van de groentijd. Nuldejaars leren op een intensieve manier in een korte tijd de vereniging en elkaar kennen. Toen ik zelf in de ontgroeningscommissie zat, waren we heel bewust bezig om mensen op een leuke, nuttige en spannende manier aan te pakken. Een nieuwkomer mag best een beetje op de proef worden gesteld, vind ik. Alleen blijft het altijd zoeken naar een goed evenwicht tussen een te vrijblijvende groentijd en een groentijd met excessen.'

Bor Beekman, journalist van Nieuwe Revu, maakte afgelopen jaar de undercoverreportage bij het USC:

'Ik ben geen uitgesproken voor- of tegenstander van ontgroeningen. Zelf vond ik het nogal infantiel en fantasieloos, maar dat moeten mensen zelf weten. Ze kunnen daar rustig mee doorgaan zolang er zich geen excessen voordoen. En daar is behoorlijk kans op als je oververmoeide novieten door het hele gebouw sleept terwijl iedereen - op een paar toezichhouders na - collectief dronken is. Tijdens de ontgroening werden geen tikken uitgedeeld, maar in de weken daarna is dat wel gebeurd. Oud-leden vertelden me dat het corps echt een engeltje boven het gebouw heeft hangen omdat er zo weinig is gebeurd in al die tijd.

Zelf vond ik de ontgroening zwaar. Niet psychisch, vooral het slaapgebrek brak me op. Wat indruk op me heeft gemaakt, was dat jongens om me heen in huilen uitbarsten. Natuurlijk ontstaat een groepsband, ellende verbreedert. Mijn medenovieten waren dan ook zeer verrast dat ik eruit stapte. Het dilemma voor verenigingen blijft dat ze alles binnenhuis willen houden. Dat maakt ze niet geloofwaardig. Excessen blijven voor journalisten altijd nieuws en ik vind dat ook gegrond.'

[Christie Hofmeester]

Utrechts Universiteitsfonds

Het Utrechts Universiteitsfonds is de organisatie van begunstigers die tot doel heeft bij te dragen aan de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dat doet het U-fonds onder meer door:

- versterken van de band tussen alumni (oud-studenten) en universiteit, en alumni onderling
- bureau voor alumnicontacten en -faciliteiten
- vestigen van bijzondere leerstoelen
- subsidiëren van activiteiten door studenten voor studenten
- verstrekken van beurzen en prijzen
- sociale zorg voor studenten

Jaarvergadering Netwerken

In tegenstelling tot de vermelding in de vorige Illuster vindt de jaarvergadering van het Utrechts Universiteitsfonds plaats op **12 oktober vanaf 15.00 uur**. Als plaats is gekozen voor de nieuwe studentenstraat van de universiteit, die te vinden is in het Marinus Ruppertgebouw aan de Leuvenlaan 21 (vroeger Transitorium I genaamd), in de Uithof. Op deze plaats zijn nu de studentenvoorzieningen geconcentreerd. Inmiddels hebben de begunstigers van het Universiteitsfonds een uitnodiging ontvangen.

Het afgelopen voorjaar is naar aanleiding van het lustrum voor het eerst een programma op touw gezet speciaal voor onze alumni en andere vrienden in het buitenland. De website voor alumni speelde daarin een belangrijke rol. Dit initiatief is in goede aarde gevallen bij onze gasten, zozeer zelfs dat nu gewerkt wordt aan verdere ontwikkeling van alumninetwerken binnen en buiten Nederland, virtueel en 'in het echt'. Wij houden u op de hoogte!

De EURO komt eraan

Bestaande begunstigers betalen hun jaarlijkse bijdrage vanaf 1 januari 2002 in euro's. Omdat het bedrag letterlijk van gulden naar euro wordt vertaald, ziet de jaarbijdrage er enigszins bizar uit:

- f 25,- wordt € 11,34
- f 35,- wordt € 15,88
- f 50,- wordt € 22,69
- f 100,- wordt € 45,38

Begunstigers die vanaf 1 januari 2002 toetreden betalen afgeronde euro-bedragen. Bijdragen naar keuze van € 15, € 25, € 50.

Verslag 2000

Uit het jaarverslag 2000 blijkt dat het goed gaat met het Universiteitsfonds. De beslissing die enkele jaren geleden genomen is om samen met de universiteit een alumnibureau in te richten, geïntegreerd met de overige taken van het Universiteitsfonds, pakt positief uit. Het aantal activiteiten en begunstigers groeit. Naast de feiten en de cijfers zijn er in het jaarverslag ook interviews opgenomen met diverse mensen die actief zijn voor het fonds. Het jaarverslag wordt gestuurd naar alle begunstigers, de student-begunstigers

en de alumni die in het eerste jaar na hun afstuderen gratis over de Ufonds-alumnipas kunnen beschikken.

Geïnteresseerden kunnen een exemplaar van het jaarverslag 2000 aanvragen bij het bureau, zie adres op deze pagina.

Bon

De Ufonds - Alumnipas 2001 voor begunstigers van het Utrechts Universiteitsfonds

Stuur mij informatie over het Utrechts Universiteitsfonds en over de Ufonds-alumnipas 2001

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoon:

Email:

Bon terugsturen naar: *Utrechts Universiteitsfonds, Antwoordnummer 58501, 3508 VH Utrecht*. Een postzegel is niet nodig

Alumnipas 2001

Sinds 1886 zet het Utrechts Universiteitsfonds zich in voor de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dankzij de bijdragen van de begunstigers worden alumnicontacten onderhouden, bijzondere leerstoelen ingesteld, studentenactiviteiten ondersteund en op andere manieren bijgedragen aan het welzijn van de universiteit. Het Universiteitsfonds nodigt de lezers van Illuster uit om begunstiger te worden. Dat kan vanaf een bijdrage van f 25,- (€ 11,34) tot 1 januari 2002. Als dank voor uw bij-

drage ontvangt u de Ufonds-alumnipas.

Met de pas kunt u gebruik maken van:

- de Universiteitsbibliotheek
- het Studieloopbaancentrum
- aanbiedingen van Solaris.
- Bovendien krijgt u korting op:
 - lidmaatschap van de Faculty Club
 - Postacademisch Onderwijs
 - bezoek aan de Botanische Tuinen
 - organisatie van evenementen bij Faciliteiten Bedrijf Utrecht
 - afsluiten van verzekeringen.

Wilt u meer weten van het Universiteitsfonds of de Ufonds-alumnipas? Bel of schrijf ons of bezoek onze web-pagina's:
Utrechts Universiteitsfonds/ alumnibureau
Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht
tel.: (030) 253 80 25
fax: (030) 253 80 26
e-mail:
ufonds@ufonds.uu.nl
www.ufonds.uu.nl
www.alumni.uu.nl

Het hoofd, ten voeten uit

In het kader van de tentoonstelling *Het hoofd, ten voeten uit*, die tot 7 oktober in het Universiteitsmuseum te zien is, organiseert het Studium Generale een aantal lezingen in het Academiegebouw. Uit deze tentoonstelling, die alle mogelijke aspecten van het menselijk hoofd aan de orde stellen, zijn drie onderwerpen geselecteerd om nader uit te diepen, namelijk de gelaatkunde, de frenologie en de portretkunst.

Programma

- **Dinsdag 25 september:**
Historie 18e eeuw
Drs. M.P. Schoonenboom (historicus, journalist, Amsterdam): *De invloed van de gelaatkunde van Johann Caspar Lavater (Zwitsers theoloog 1741 - 1801) op Nederland in de 18e eeuw.*
- **Dinsdag 2 oktober:**
Frenologie 19e eeuw
Dr. D. Draaisma (psycholoog, RUG): *Cesare Lombroso en de zichtbaarheid van criminaliteit.*
- **Dinsdag 9 oktober:**
Portretcultuur
Prof.dr. C.J. ten Cate (etholoog, Fac. Wiskunde en Natuurwetenschappen, Universiteit Leiden): *Hersenhelften en de expressie van emoties in de portretcultuur.*

Plaats en tijd

Academiegebouw,
Senaatszaal, Domplein 29,
Utrecht
20.00 uur

Grijze wijzen IV

Oud-rectoren aan het woord

Hoe vaak horen we niet stellen dat het in de wereld ontbreekt aan wijsheid. Kennis is er genoeg, maar wijsheid? Met enige pretentie zouden we dan moeten kunnen antwoorden dat de universiteit niet alleen een bolwerk van kennis is maar ook van wijsheid. Of in ieder geval zou moeten zijn. Hoe vaak horen we ook niet zeggen 'wijsheid komt met de jaren'. Wanneer we deze uitspraak serieus nemen, doen we als universiteit iets niet goed. We sturen juist hoogleraren bij het bereiken van 'de jaren des onderscheids' met emeritaat. Daarmee sturen we de wijzen weg. In het programma Grijze wijzen doen we daar iets aan. We nodigen emeriti, dit najaar oud-rectoren, van onze universiteit uit een lezing te geven over een thema naar eigen keuze. Met als motto 'wat u graag had willen vertellen maar in uw colleges niet kwijt kon'. Daarmee is dit een programma zonder rode draad. Gewoon een serie lezingen, gegeven door mensen waarnaar wij graag zouden moeten willen luisteren.

Programma

- **Maandag 1 oktober**
Prof.dr. O.J. de Jong (Rector Magnificus Universiteit Utrecht 1982-1986, Emeritus-hoogleraar Godgeleerdheid): *Iets uit de voorgeschiedenis van onze universiteit.*

- **Maandag 5 november**
Prof.dr. H.O. Voorma (Rector Magnificus Universiteit Utrecht 1997-2001, Emeritus-hoogleraar Biologie): *Succes en tegenslag bij vaccinonderzoek, van polio tot malaria en AIDS.*

Plaats en tijd

Faculty Club Helios, Achter de Dom 7, Utrecht
20.00 uur
Vanwege het beperkt aantal plaatsen is aanmelding bij het Bureau Studium Generale verplicht

Grijze Wijzen op schrift

In het programma *Grijze Wijzen* verzorgen prominente Utrechtse oud-hoogleraren lezingen over onderwerpen naar eigen keuze. De lezingen verschijnen, voor zover mogelijk, in een uitgavenreeks van het Bureau Studium Generale.

Verschenen titels zijn:

- Prof.dr. P.R. Baehr:
Internationale Humanitaire Interventie: wat te doen in het geval van ernstige mensenrechtenschendingen?
- Prof.dr. H.A. Becker:
Generaties en de strijd tegen taalbarrières.
- Prof.dr. F.van der Blij:
Het weten van wetenschap.
- Prof.dr. H.W. von der Dunk:
Van maakbare samenleving naar maakbare mens?
- Prof.dr. C. de Jager:
Van planeten, sterren en heelallen.
- Prof.dr. D. de Wied:
Over van alles en nog wat.
- Jkv.prof.dr. J.M. van Winter:
Zorg voor de zieken en strijd voor het geloof: de Johannieters en Maltezers in de Middeleeuwen en het begin van de Nieuwe Tijd.

Boekjes kosten f 7,50 per stuk en zijn te bestellen bij het Bureau Studium Generale. Ook te koop bij Broese, Stadhuisbrug 5, Utrecht.

Athene in bloei

In de vijfde en vierde eeuw voor onze jaartelling was Athene hét culturele centrum van de Griekse wereld. De stad maakte op het gebied van de kunsten en de filosofie een ongekende bloeiperiode door. De vruchten van die bloeiperiode - de beeldende kunst, de architectuur, de literatuur, de filosofie en de politieke ideologie - hebben een onuitwisbaar stempel gedrukt op de verdere geschiedenis van de Europese beschaving. Ook vandaag de dag bekijkt iedere bezoeker van Athene de Akropolis met het Parthenon en de kunstschaten van het Nationaal Museum, behoren de toneelwerken van Sophocles en Euripides nog steeds tot de meesterwerken van de wereldliteratuur, en laten filosofen zich inspireren door het werk van Plato en Aristoteles.

In deze serie lezingen staat de bloeitijd van de Atheense cultuur, in de brede zin, centraal. Hoe kon juist deze stad zich zo spectaculair ontwikkelen? Wat was daarbij de rol van de ideologie van de democratie? Hoe zag de stad er eigenlijk uit en hoe moeten wij ons het dagelijks leven voorstellen? Maar ook: wat is het bijzondere van de Attische tragedie, of van de komedie, met zijn vreemde mengeling van poëzie, scabreuze grappen en politieke satire? En wat is het belang van de filosofenscholen die in Athene gesticht werden? In hoeverre bevat de Atheense cultuur vertrouwde elementen, waardoor de kunst en de literatuur ons nog steeds aanspreken, en in hoeverre blijft deze cultuur voor ons juist vreemd? De sprekers zullen deze vragen voor u proberen te beantwoorden op grond van de meest recente stand van zaken in het historische, archeologische en letterkundige onderzoek.

Programma

- **Maandag 8 oktober 2001**
Mevr. dr. J. Blok (UU): *De politieke en culturele geschiedenis van Athene.*
- **Maandag 15 oktober 2001**
Dr. J.A.E. Bons (UU): *Wij, de Atheners. Retorica en ideologie in de Lijkrede van Pericles (Thucydides, Historiën II, p. 34-46).*
- **Maandag 22 oktober 2001**
Dr. E. Moormann (UvA, NIA): *Heiligdommen en religie.*
- **Maandag 29 oktober 2001**
Dr. E. Moormann (UvA, NIA): *Het dagelijks leven en het aanzien van de stad.*
- **Maandag 5 november 2001**
Mevr. prof.dr. I. Sluiter (UL): *Het Attische drama, de tragedie.*
- **Maandag 12 november 2001**
Prof. dr. S.R. Slings (VU): *Het Attische drama, de komedie.*
- **Maandag 19 november 2001**
Dr. J.M. van Ophuijsen (UU, Hist. Uitt.): *Plato en Aristoteles.*
- **Maandag 26 november 2001**
Prof. dr. K. Algra (UU): *De Hellenistische filosofenscholen.*

Plaats en tijd

Academiegebouw,
Senaatszaal, Domplein 29,
Utrecht
20.00 uur

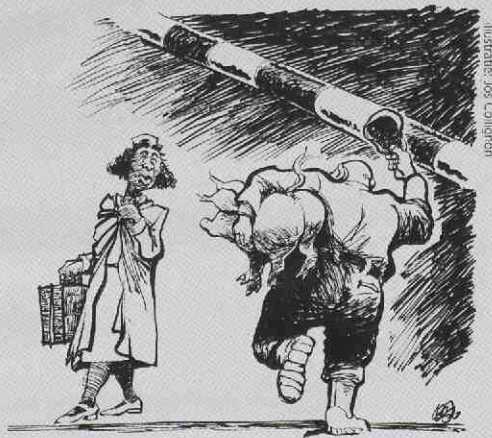
Melkert over arbeidsmigratie

Werkzoekenden uit ontwikkelingslanden: kans of bedreiging?

"Stel je open voor internationale migratie. Bekijk migratie niet alleen vanuit de restricties en afweer uit het asielrecht, maar kijk ook naar de wederzijdse kansen die immigratie biedt" stelde Ad Melkert onlangs in het tijdschrift 'Onze Wereld' (mei 2001). Migratie is een vaststaand gegeven. Mensen trekken naar gebieden waar het economisch beter gaat. Nederlandse boe-

illustratie: Jos Collignon

Illustratie: Jos Colijnen

ren vertrekken naar Canada en Nederland is op zoek naar IT specialisten uit India. Wil Nederland meer arbeidsmigranten, ook van buiten Europa toelaten? Tekorten aan arbeidskrachten, de voorspelling dat Europa meer arbeidskrachten nodig heeft door de toenemende vergrijzing, knelpunten in het asielbeleid en het inhuren van Filippijnse en Zuid Afrikaanse verpleegkundigen doen discussies over arbeidsmigratie ook opblaaien. Moet Nederland als immigratieland een duidelijker immigratiebeleid voeren? Maar wat is nu het wederzijdse karakter in de kansen waarover Melkert het had in Onze Wereld? Wat betekent arbeidsmigratie voor ontwikkelingslanden? Sommigen stellen dat migratie bijdraagt aan ontwikkeling doordat geld en goederen worden gestuurd naar familie en dorpen in het herkomstland. Er wordt een impuls gegeven aan de economie. En met in Nederland opgedane kennis, ervaring en contacten worden bedrijfjes opgezet in het geval van migratie. Anderen stellen daar tegenover dat er juist sprake is van een ongewenste vlucht van gekwalificeerde krachten en van een braindrain uit ontwikkelingslanden. Ad Melkert, tweede kamer fractievoorzitter van de PvdA, geeft zijn visie omtrent dilemma's en mogelijkheden van hernieuwd arbeidsmigratiebeleid voor Nederland en ontwikkelingslanden. Een studentenpanel van het SIB Utrecht zal met hem van gedachten wisselen.

Programma

(in samenwerking met *Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen en de Evert Vermeer Stichting*)

- **Maandag 15 oktober 17.30-19.00 uur** workshop: *Werkzoekenden uit ontwikkelingslanden: kans of bedreiging?* prof.dr. H. Entzinger (Migration and Integration Studies EUR)
- **19.00-19.30 uur** videodocumentaire: *Exodus* van Sorius Samura
- **20.00-20.30 uur** lezing Ad Melkert
- **20.30-21.30 uur** paneldiscussie: m.m.v. Suzanne Bierkens (voorzitter SIB-Utrecht, ambassadeur AIE-SEC), Wolter van der Vlist (oud-bestuurslid SIB-Utrecht), Rutger Claassen (lid SIB-Utrecht, oud-voorzitter Utrecht Debating Society), voorzitter: Bart Beuving (SIB-Utrecht, Utrecht Debating Society).

Plaats

Academiegebouw, Senaatszaal, Domplein 29, Utrecht
 De lezing door A. Melkert is gratis en vrij toegankelijk. De workshop voorafgaand aan de lezing is met name bedoeld voor studenten, het aantal deelnemers is beperkt, aanmelding verplicht.
 Inlichtingen en aanmelding voor de workshop bij Bureau Studium Generale.

De Monarchie

Omdat, gezien het voorgenoemen huwelijk van onze kroonprins met Maxima, de media de komende maanden bol zullen staan van beschouwingen over de monarchie in engere zin gekoppeld aan ons eigen koningshuis, lijkt het zinnig een kort Studium Generale te wijden aan het verschijnsel monarchie in bredere zin. Zo komen onderwerpen aan de orde als de geschiedenis van de monarchie in het algemeen; de functie en werkwijzen van verschillende monarchieën in Europa en de beeldvorming in de media. Hiernaast worden in debatten verschillende opinies besproken over de wenselijkheid van het voortbestaan van de monarchie in de huidige vorm.

Programma

(in samenwerking met de *EUG-Utrecht*)

- **Dinsdag 6 november** Dr. Thomas van der Dunk (Instituut Geschiedenis, Universiteit Leiden): *Algemene historische inleiding.*
- **Dinsdag 13 november** Harry van Wijnen (auteur van o.a. *De macht van de kroon*) (gevr.): *De verbeelding van de monarchie in de media.*
- **Dinsdag 20 november** Debat met o.a.: Arendo Joustra (Elsevier), Hendrik Jan Schoo (Directeur Weekbladpers Amsterdam, auteur van o.a. *De verwarde natie*), Jaap van Osta (auteur van *Het theater van de Staat*, 1998) (gevr.) *Voor en tegen de monarchie.*
- **Dinsdag 27 november** Met o.a.: mgr. kardinaal A. Simonis (Kath. Kerk); dr. B. Plaisier (Protestantse Kerken), prof.dr. R. Boon (em. theoloog VU-Amsterdam), ds. J. Goorhuis (Groningen) *De Kerken over de Monarchie.*

Plaats en tijd

Academiegebouw, Senaatszaal, Domplein 29, Utrecht
 20.00 uur

Het risico voorbij

Gentechnologie in breder perspectief

De discussie over de ontwikkelingen op het gebied van de gentechnologie is in volle gang. Dagelijks wordt er in kranten en tijdschriften verslag gedaan van de vorderingen in methoden en technieken die moeten leiden tot verbetering van ons voedsel, onze gezondheid en ons hele bestaan. Het op een paar witte plekken na in kaart brengen van het menselijk genoom, en de mogelijkheden die daarmee worden geopend om direct in te grijpen in het erfelijke materiaal, heeft de publieke belangstelling een nieuwe stimulans gegeven. Toch dreigt de discussie een begrijpelijke maar ongewenste verenging te ondergaan door de beperking tot uitsluitend de risico's die de gentechnologie met zich mee dreigt te brengen. Reden genoeg om de problematiek in een breder kader te plaatsen. Uiteraard moet er worden nagedacht over de risico's van het produceren en consumeren van gemodificeerde mais in Nederland, maar hebben we in Nederland over een aantal decennia nog wel landbouw, en ontnemen we de Derde Wereld met onze terughoudende bezorgdheid niet de broodnodige mogelijkheden? Anderzijds kunnen we ons afvragen of de pogingen om onze gezondheid en levensduur gentechnologisch te verbeteren wel zullen bijdragen aan de kwaliteit van het typisch menselijke bestaan. Voorafgegaan door een inleidende theateervoorstelling zullen deze onderwerpen in de maand november in de vorm van een drietal referaten, co-referaten en discussies met het gehoor aan de orde worden gesteld. Het Utrechts Universiteitsmuseum wijdt aan de gentechnologie een uitgebreide tentoonstelling die op 4 november zal worden geopend.

Programma

- **Woensdag 7 november** *Pandemonia Science Theater Nederland: MET OF ZONDER.* Een onafhankelijke, kritische, informatieve en humoristische productie, waarin de perspectieven en de gevaren, de passies en de emoties over genetische modificatie van voedsel worden belicht.
- **Woensdag 14 november** *Gentechnologie en de landbouw* Referent: Kees Noome (Advanta Seeds) (gevr.), co-referent: prof. dr. Michiel Korthals (LUWageningen)
- **Woensdag 21 november** *Gentechnologie en de gezondheidszorg van morgen* Referent: prof. dr. J.A.M. Raaijmakers (UU), co-referent: dr. Huub Schellekens (UU)
- **Woensdag 28 november** *Genen en het menselijke bestaan* Referent: prof. dr. Ronald Plasterk (UU), co-referent: dr. Frans Brom (UU) (gevr.)

Plaats en tijd

Academiegebouw, Senaatszaal, Domplein 29, Utrecht
 20.00 uur

Meer informatie

Bureau Studium Generale
 Heidelberglaan 8,
 3584 CS Utrecht
 tel.: (030) 253 2436
 e-mail: studgen@sg.uu.nl

Aan deelname zijn geen kosten verbonden, tenzij anders vermeld. Voor sommige activiteiten is aanmelding noodzakelijk, daarvoor kunt u terecht bij het Bureau Studium Generale.

Onderwijs

HOVO in het najaar

Hoger Onderwijs voor Ouderen Utrecht, waarin de Universiteit Utrecht participeert, biedt speciale cursussen aan op het niveau van universitair onderwijs voor vijftigplussers. U moet daarbij denken aan cursussen van zo'n acht colleges van twee uur, op allerlei gebied. De cursussen worden beschreven in de cursusgids die u kunt aanvragen op telefoonnummer (030) 253 3483. Voor inlichtingen over de inhoud van de cursussen kunt u terecht bij de coördinator HOVO van de Universiteit Utrecht, h.schrijnemakers@usp.uu.nl. De inzet van gerenommeerde en zeer ervaren docenten garandeert onderwijs van hoge kwaliteit. Wist u dat alle HOVO-cursussen van de Universiteit Utrecht uit het voorjaar van 2001 door de deelnemers werden gewaardeerd als 'goed tot zeer goed'? Veel cursisten volgen dan ook een aantal jaren achtereen een of twee cursussen per jaar. De voorjaarsserie begint eind januari 2002.

De volgende zeven cursussen beginnen in oktober 2001:

- 'Zorg in de negentiende eeuw' begint op maandag 1 oktober om 14 uur en wordt door Prof. dr. P. 't Hart (emeritus hoogleraar Utrecht Studies) gegeven in samenwerking met het Utrechts Archief. De deelnemers doen in archiefmateriaal begeleid onderzoek naar de zorg van de gemeentelijke overheid.
- Acht werkcolleges telt de cursus 'Onderwijsverandering' door Prof. dr. Nijs Lagerweij, emeritus hoogleraar onderwijskunde, in het bijzonder onderwijsinnovatie. Vanaf 1 oktober t/m 26 november 2001 op acht maandagmiddagen van 14 tot 16 uur.
- Het strafrecht staat zeer in de belangstelling; de kranten staan vol over 'zinloos geweld' en over internationale tribunalen. 'Actuele thema's uit het strafrecht' worden aan de orde gesteld door Dr. M. Boone, Prof. dr. Frank Bovenkerk, en andere specialisten van het Willem Pompe Instituut. De cursus wordt op acht maandagen van 13 tot 15 uur gegeven, van 1 oktober t/m 26 november 2001.
- 'Natiebesef en natiestaat' is een cursus over de intellectuele oorsprong van het nationalisme, de ontdekking van het nationaal besef en het smeden van natiestaten in de negentiende eeuw, door Prof. dr. A. van Goudoever (Utrecht University College). Ze wordt gegeven van 2 oktober t/m 27 november, op acht dinsdagen, van 11 tot 13 uur.
- Prof. dr. L. Laeyendecker, emeritus hoogleraar algemene sociologie, verzorgde de nieuwjaarsbijeenkomst 2001 voor HOVO Utrecht met een voordracht die zeer gewaardeerd werd. In de cursus 'Zingeving, religie en maatschappelijke ontwikkeling' behandelt hij onder meer de vraag, waardoor de samenleving bij elkaar gehouden wordt nu de christelijke religie niet meer het monopolie op zingeving bezit. De cursus beslaat acht donderdagochtenden van 10 tot 12.30 uur, van 4 okt. t/m 29 nov. 2001.
- Net Nederlandse beleid ten aanzien van migratie en culturele diversiteit komt aan de orde in de cursus 'De multiculturele samenleving'. Onder leiding van Prof. dr. D.J. Ingleby, hoogleraar Interculturele psychologie, treden vele specialisten als gastsprekers op. Aacht dinsdagen van 11 tot 13 uur, vanaf 9 oktober 2001.
- De cursus 'Godsdienst in het Oude Egypte' wordt gegeven door Dr. H.C. Teitler, dr. C.D. Blokhuis en dr. H.J. Pragt, op 6 woensdagochtenden van 11 tot 13 uur, vanaf 24 oktober, en behandelt niet

alleen de tijd van de farao's maar ook die van het hellenisme en de Romeinse periode.

In november 2001 gaan vier HOVO/Univeristeit Utrecht-cursussen van start:

- In de cursus 'Klassieken uit de Franse literatuur' komen onder andere Rabelais en Zola aan de orde. Vijf specialisten verzorgen elk een middag over een van de vijf auteurs, op donderdag van 15 tot 17 uur, vanaf 1 november 2001.
- De cursus 'De verbeelding van het huiselijk leven in de XVIIIe eeuwse kunst' behandelt verborgen betekenissen van afbeeldingen over het dagelijks leven, genre-schilderijen en -prenten. De docent, mw. dr. Lotte C. van de Pol, is verbonden aan het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur van de Faculteit Letteren. Acht dinsdagmiddagen vanaf 2 oktober, van 13.30 tot 16 uur.
- 'Homerus. Epische dichtkunst in het antieke Griekenland' wordt vanaf 2 november tot 14 december op zeven vrijdagochtenden van 11 tot 13 uur gegeven door mw. dr. J.H. Blok en dr. J.A.E. Brons. Welke elementen in de Ilias en de Odyssee zijn uitsluitend fictief en welke weerspiegelen een cultuurhistorische achtergrond? Zowel vertaalde teksten als beeldmateriaal worden in de cursus gebruikt.
- 'De weg van de (christelijke) traditie' is de titel van de cursus die emeritus hoogleraar prof. dr. J. Visser al enkele jaren met veel succes verzorgt. Start: 5 november, 6 maandagmiddagcolleges van 13 tot 15 uur.

Ook de andere instellingen van HOVO Utrecht, de Katholieke Theologische Universiteit, de Universiteit voor Humanistiek, de Hogeschool De Horst en de

Hogeschool van Utrecht bieden interessante HOVO-cursussen aan. Zo geven Dr. Th. de Wit en Prof. dr. P. Jonkers van de KTU de cursus 'Tolerantie ter discussie', op acht woensdagen van 14 tot 16 uur, van 10 okt. t/m 28 nov. 2001.

Meer informatie

Voor meer informatie over cursussen en inschrijving kunt u de HOVO-cursusgids bestellen op telefoonnummer (030) 253 3483. U kunt ook e-mailen: h.schrijnemakers@usp.uu.nl

Boswell, een goeie kennis van je talen!

U wilt uw taalkennis verder ontwikkelen en uitbreiden? *Dat kan bij Boswell Talen.* De afdeling Boswell Talen van het James Boswell Instituut heeft ruime ervaring met het organiseren van taaltrainingen voor belangstellenden binnen en buiten de Universiteit Utrecht. Kwaliteit staat hierbij voorop. Er wordt met kleine groepen gewerkt, waarbij rekening gehouden wordt met de individuele wensen van de deelnemers. Alle trainingen worden door hooggekwalificeerde, enthousiaste docenten gegeven.

In het academisch jaar 2001-2002 biedt Boswell Talen een grote diversiteit aan *Engelse trainingen* aan:

- Presenting in English;
- Spoken English;
- Teaching your subject in English;
- TOEFL® Training;
- Writing in English for Publication;
- Writing letters and e-mails.

Naast het reguliere cursusaanbod verzorgt de sectie Engels ook *trainingen op verzoek*. Enkele voorbeelden hiervan zijn: English for Administrative Staff, Legal English for

Illusterzijde

De Universiteit Utrecht in de pers

Jeanet Kemmeren van het Julius Centrum voor Huisartsgeneeskunde en Patiëntgebonden Onderzoek van het Universitair Medisch Centrum Utrecht over de pil: 'het gebruik van de derde generatie anticonceptiepillen verhoogt de kans op trombose met 70 procent in vergelijking met gebruikers van tweede generatie-pillen. Vooral vrouwen die met de pil beginnen, lopen risico.'

[De Volkskrant, juli 2001]

Dansrage-deskundige Lutgard Mutsaers over de populariteit van house: 'waar bij een concert het publiek massaal naar het podium staart, krioelen op dansfeesten de menigtes door elkaar. Het is massaal, maar niet anoniem. Niet de artiest, maar het publek is het middelpunt. En het is interactiever dan alleen luisteren, waardoor je makkelijker contact legt.'

[Trouw, juli 2001]

Onderzoeker rekenonderwijs Adri Treffers van het Freudenthal-instituut over rekenzwakte: 'één op de vijf Nederlanders is rekenzwak, ze hebben moeite met rekenen, maar kunnen zich met een hoop discipline en ezelsbruggetjes redden bij de kassa in de supermarkt. Voor ongeveer 2,5 procent van de Nederlanders is rekenen een ramp. Zij hebben dyscalculie. Zij hebben geen wiskunde-knobbel, maar een gat. Er zijn volwassenen die hun hele leven de tafel van zeven moeten uitrekenen.'

[NRC, juli 2001]

Endocrinoloog J. Thijssen over doping: 'ik pleit voor een gedegen wetenschappelijk onderzoek naar nandrolon en een liberaler dopingbeleid. Nu is het een heksenjacht. Onschuldige sportmensen worden aan de schandpaal genageld. Het gros van de stoffen op de dopinglijst vormt geen probleem. Het zijn lichaamsvreemde stoffen, die eenvoudig traceerbaar zijn. Slechts een beperkt aantal stoffen is lichaamseigen, en daarin schuilt het probleem. Van nandrolon weten we pas sinds tien jaar dat het lichaamseigen is. Verder weten we er nog maar weinig van.'

[De Volkskrant, juli 2001]

Stadsgeograaf Gideon Bolt over Marokkanen in de Utrechtse wijk Kanaleneiland: 'Zij zitten ook niet te wachten op meer landgenoten in hun wijk. Het is deels een imagokwestie: iedere pizakoerier die op Kanaleneiland van zijn brommer wordt gemept is landelijk nieuws. Het slechte imago kan een handicap zijn bij het oplossen van de problemen.'

[Elsevier, augustus 2001]

Utrechtse stellingen

Stellingen uit recente Utrechtse proefschriften

Veelvuldig doorspekken van de Nederlandse taal met gebroken Engels is niet cool.

[Pascale Dijkers, *Geneeskunde*]

Het beste middel om RSI te voorkomen is veel vergaderen in goede stoelen.

[Esther Stouthamer, *Ruimtelijke Wetenschappen*]

De metafoor 'het rondje rond de kerk' wekt ten onrechte de suggestie dat elk dorp per trein te bereiken is.

[Jeroen de Groot, *Geneeskunde*]

Minder hulp helpt beter.

[Henk van Rinsum, *Sociale Wetenschappen*]

Het wordt vrouwen afgeraden om in de beginjaren van een promotie-onderzoek aan gezinsuitbreiding te beginnen. (Vrouwen en deeltijd in het medische beroep, *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1999). Een dergelijk advies wordt niet aan mannelijke artsen gegeven.

[Catharina Frijns, *Geneeskunde*]

De grote belangstelling voor Big Brother toont aan dat een glazen huis tot oververhitting kan leiden.

[Jochem van der Waals, *Ruimtelijke Wetenschappen*]

Gemiddeld genomen wordt een trap vaker afgelopen dan opgelopen.

[Jan-Paul Roovers, *Geneeskunde*]

Het Nederlandse gedoogbeleid getuigt van politieke besluiteloosheid.

[Minke Noordermeer, *Scheikunde*]

Totdat het tegendeel bewezen is, verdient ieder mens respect.

[Jeanet Kemmeren, *Geneeskunde*]

Al is de Mac nog zo snel, Windows achterhaalt hem wel.

[Frank Nijssen, *Farmacie*]

Volwassen fietsers die slechts vanwege het volgen van de regels op een verlaten en overzichtelijk kruispunt wachten voor een rood verkeerslicht mogen als 'gevaarlijk' worden bestempeld.

[Geert Kops, *Geneeskunde*]

De enkel is een prachtig voorbeeld van een *composite structure*, waarbij niet alleen verschillende weefsels samengevoegd zijn tot één verband maar ook drie paradoxale eigenschappen, stijfheid, beweeglijkheid en stabiliteit, functioneel verenigd zijn.

[Liesbeth Sijbrandij, *Geneeskunde*]

Al smedend wordt men Smit.

[Pieter Smit, *Geneeskunde*]

De Regiustuin van het Universiteitsmuseum.

Local is Global

In de tuin van het Universiteitsmuseum Utrecht opent staatssecretaris Faber van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op vrijdag 21 september om 17.00 uur de expositie 'Local is Global' van Mirjam Bürer. Natuur is de belangrijkste inspiratiebron voor Mirjam Bürer. In de Oude Hortus, de museumtuin van het Universiteitsmuseum, plaatst de beeldend kunstenaar uit Utrecht doeken met metershoge afbeeldingen van Aziatische landschappen. Daarnaast richt zij een belichtingsinstallatie op honderdvijftig landbouwgewassen die met uitsterven worden bedreigd en speciaal voor deze expositie zijn opgekweekt. Bürer: 'door te knippen en te plakken met de natuur, landbouwgewassen en licht maak ik nieuwe landschappen in de Oude Hortus.' Met haar project hoopt Mirjam Bürer aandacht te vestigen op de teloorloze van het genetisch erfgoed. Steeds meer oude, streekgebonden gewassen verdwijnen. Door de huidige ontwikkelingen in de biotechnologie is het niet ondenkbaar dat het proces van genetische erosie zich in versneld tempo zal voltrekken. Bij de tentoonstelling 'Local is Global' verschijnt een boek over biotechnologie en biodiversiteit, waaraan is meegewerkt door onder andere minister Pronk. Voor het voortgezet onderwijs biedt het Universiteitsmuseum lesmateriaal over biodiversiteit aan via de website: www.museum.uu.nl

Meer informatie

'Local is Global' is te bezoeken van 22 september tot en met 2 december 2001 in de museumtuin van het Universiteitsmuseum Utrecht, Lange Nieuwstraat 106, Utrecht, (030) 253 8008. Geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur. Bereikbaar met bus 2122 vanaf Utrecht CS. Toegangsprijzen: volwassenen fl. 8,80, tot 18 jaar fl. 4,40, pas 65+ en CJP fl. 6,60. MJK gratis.

Website voor Veritas reünisten

De RVV, Reünisten Vereniging van Veritas, verbindt de reünisten van Veritas met elkaar en met de vereniging waarbinnen zij de eerste wankele stappen van hun studentikoze bestaan hebben gezet. Jaarlijks wordt op een zaterdag in mei de reünisten-dies georganiseerd en bijna iedere maand staat een RVV borrel op de agenda. De leden van de RVV ontvangen een ledenlijst en zijn op de hoogte van borrels, bridgedrives en andere activiteiten. Zij krijgen immers regelmatig een Reünisten Vox met nieuws, verslagen, verhalen en uitnodigingen. Maar wat als je (nog) geen lid bent, maar wel een geïnteresseerde reünist? Wat als je geen Vox leest, maar wel graag surft op internet? Vooral voor deze alumni heeft de RVV een website gemaakt. Op www.veritasreunisten.nl presenteert RVV onder andere een activiteitenagenda, plan-

nen en een fotoarchief in wording.

Meer informatie

Bestuur Reünisten Vereniging van Veritas Kromme Nieuwe Gracht 54 3512 HK Utrecht

Alumni Duits

Alumni Duits zijn welkom op twee literaire lezingen die samen met de Stichting Cultuur & Kommunikation worden georganiseerd. Woensdag 12 september leest Gisa Funck uit haar dagboek 'Echt fertig!' over haar afstudeerperiode. 'Echt fertig!' is verschenen bij uitgeverij Kiepenheuer & Witsch. Tijdstip: van 15.00-16.30 uur, locatie in de binnenstad, nader bekend te maken. Woensdag 28 november is een van Duitslands bekendste dichters te gast: Barbara Köhler. Zij draagt voor uit haar werk van 15.00 tot 16.30 uur in zaal 0.07, Trans 10. De toegang is gratis.

Meer informatie

Ewout van der Knaap, (030) 253 6175 Secretariaat Duits, (030) 253 6193

Cursusmarkt van De Uitwijk

Op dinsdag 25 september 2001 presenteert Cultureel Centrum de Uitwijk het cursusprogramma najaar 2001 met de Cursus Informatiemarkt (15.00 - 19.00 uur). In het Marinus Ruppertgebouw geven de Uitwijkdocenten uitgebreid

informatie over de cursussen: tekenen, schilderen, keramiek, boekbinden, grafische technieken, gravures maken, fotografie, kunstgeschiedenis, filosofie, EHBO, yoga, typevaardigheden etc. De cursussen starten begin oktober.

Alumni kunnen tot een jaar na afstuderen cursussen volgen tegen studententarieff.

Cultureel Studenten Centrum de Uitwijk

Leuvenlaan 19 3584 CE Utrecht (030) 253 3402 fax (030) 253 8605 www.uitwijk.uu.nl e-mail: uitwijk@pobox.uu.nl

Eurocalculator van Solaris

Solaris Universiteitswinkel brengt ook dit academisch jaar weer een grote sortering producten met het universiteitslogo. Solaris heeft leuke cadeaus voor een buluitreiking of promotie, maar ook een speciaal assortiment voor congressen. Surf naar www.solaris.nl voor een overzicht. Ter gelegenheid van het nieuwe academisch jaar krijgen alle nieuwe klanten een eurocalculator bij besteding van f 50,- of meer. Deze aanbieding geldt van 1 september tot 1 november 2001.

Solaris Universiteitswinkel

Domplein 29 3512 JE Utrecht (030) 253 6053 solaris@solaris.nl

Academic Purposes, English for Meetings and Discussions en Report Writing. Hierbij worden zowel de individuele als de groepstrainingen nauwkeurig toegesneden op de specifieke leerdoelen van de deelnemers.

Ook cursussen *Spaans* en *Italiaans* staan op het programma.

NIEUW dit jaar zijn een *vervolg cursus Spaans* en een *vervolg cursus Italiaans*. Bij voltooide belangstelling kan het cursusaanbod gedurende het jaar uitgebreid worden met bijv. cursussen Duits of Frans.

Voor alumni van de Universiteit Utrecht gelden gereduceerde tarieven.

Meer informatie

James Boswell Instituut
Instituutsbureau Boswell
Talen
Kriekenpitplein 21-22
3584 EC Utrecht
Postbus 80148
3508 TC Utrecht
Tel.: (030) 253 8666
Fax: (030) 253 8686
E-mail:
james.boswell@jbi.uu.nl
Internet: www.jbi.uu.nl

Juridisch Post Academisch Onderwijs

Het Juridisch PAO Utrecht, verbonden aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid, biedt ook dit najaar de mogelijkheid tot professionele na- en bijscholing. De cursussen worden verzorgd door docenten van de Faculteit Rechtsgeleerdheid in samenwerking met externe, doorgaans in de praktijk werkzame juristen. Voor alumnipas-houders geldt een aantrekkelijke kortingsregeling.

Van september tot en met december 2001 worden de volgende cursussen georganiseerd:

• PRIVAATRECHT

3 oktober

E-commerce:
civielrechtelijke aspecten

11 oktober

Ondernemingsrecht
(+ optioneel: ICT-practicum)

31 oktober

IE en de nieuwe media;
muziek distributie online

7 en 14 november

Boek 1 Rv;
nieuw burgerlijk procesrecht

20 november

Aspecten van schadevergoedingsrecht

• BESTUURSRECHT

8 en 22 november

Handhaving van het omgevingsrecht

27 november

Ruimtelijk bestuursrecht:
capita selecta

18 december

Actualiteiten bestuurspro-
cesrecht; ICT-ondersteund

• STRAFRECHT

2 november

Strafrechtelijke sanctietoe-
passing en -uitvoering

29 november

Strafrecht en journalistiek

7 december

Strafrechtelijke
aansprakelijkheid van
decentrale overheden

• OVERIG

15 november

Actualiteiten arbeidsrecht

30 november, 7 en 14

december

Nieuw recht I

13 december 2001

Europees recht voor de
praktijkjurist

Meer informatie

Voor informatie of het aanvragen van onze najaarsbrochure kunt u contact opnemen met: Juridisch PAO Utrecht, (030) 253 7022 / 253 7032, e-mail: jpao@law.uu.nl. U kunt ook onze website raadplegen: www.law.uu.nl/pao

USG-module design-management

Utrecht School of Governance (voorheen Centrum voor Beleid en Management) is een interfacultaire organisatie binnen de Universiteit Utrecht waarin wetenschappers uit diverse disciplines samenwerken aan vraagstukken op het gebied van beleid en management. Voor managers en beleidsmedewerkers biedt de Utrecht School of Governance zogenaamde vrije-keuzekursussen aan. Het zijn over het algemeen korte cursussen, (8 tot 12 weken) en de deelnemers volgen deze samen met de doctoraalstudenten. Deze studenten komen uit diverse studierichtingen. Wie aan de eisen voldoet en de cursus voltooide afsluit ontvangt een certificaat dat gelijkwaardig is aan de studiepunten die de studenten verkrijgen. Een module die de laatste jaren steeds meer in de belangstelling staat, is de module designmanagement.

Designmanagement

De meeste mensen die op beleidsniveau leiding geven zijn verbalisten, mensen van het woord. Als je bedenkt dat veel mensen in beelden denken valt er nog heel wat te ontwikkelen.

Designmanagement is het managen van alle untouchables van een organisatie. Aandacht voor het visuele betekent aandacht voor alle non-verbale, sfeer- en gevoelsaspecten. Samenhang in visuele uitingen schept orde in de chaos van onze veranderlijke tijd. Beelden, en dus design, helpen extern om onderscheid te maken in product of dienst en intern bij processen van identificatie. Design kan informatieprocessen versnellen, toegankelijker en aantrekkelijker maken.

Deze module heeft als doel het ontwikkelen van een visie op het gebruik van design als strategisch middel voor organisaties en het ontwikkelen van feeling om keuzes te vertalen in visuele middelen. Belangrijk is het uitwisselen van ideeën ervaringen en associaties. De cursus start eind oktober 2001 en duurt 8 weken, 2 avonden in de week in het centrum van Utrecht.

Cursusleider is drs. Joke van Beek. E-mail:

J.vanBeek@usg.uu.nl

Een uitgebreide brochure kunt u aanvragen op (030) 253 8101.

Allerlei

Haydn in Uniezaal

Dinsdag 27 november: strijkkwartetten van Joseph Haydn in de Uniezaal

Het Franciscus Quartet speelt op dinsdag 27 november a.s. vier strijkkwartetten van Joseph Haydn, de componist die bekend staat als de vader van het strijkkwartet. In een periode die zich uitstrekte over meer dan 45 jaar ontwikkelde Haydn uit het vijfde

divertimento voor twee violen, altviool en basso het volwaardige klassieke strijkkwartet. Het Franciscus Quartet biedt u een overzicht van Haydns kwartet-oeuvre. Het programma begint met het uit 1757/1758 daterende kwartet opus 2 nr. 4 en eindigt met Haydns laatste werk, het uit 1803 daterende onvoltooide strijkkwartet opus 103. Verder staan nog op het programma de kwartetten opus 20 nr. 5 en opus 77 nr. 1. De organisatie van het concert is in handen

van de Nederlandse Joseph Haydn Stichting in samenwerking met de Universiteit Utrecht. Het concert vindt plaats in de Uniezaal in het Academieggebouw aan het Domplein te Utrecht, aanvang 20.15 uur. Als lezer van Illustrer kunt u toegangskaarten verkrijgen voor f 20,-, de prijs die ook voor donateurs van de Nederlandse Joseph Haydn Stichting geldt (de normale prijs is f 30,-).

Kaarten met korting zijn verkrijgbaar door tijdige overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 4388908 van de Nederlandse Joseph Haydn Stichting te Utrecht, onder vermelding van 'concert 27/11', het aantal kaarten en uw adres. De kaarten liggen dan op 27 november vanaf 19.30 uur voor u klaar.

Voorverkoop: Ear & Eye Klassiek, Drieharingstraat 31, Utrecht; (030) 232 1488.

Aan de zaal: Vanaf 19.30 uur op dinsdag 27 november, Academieggebouw, Domplein 29, Utrecht.

Inlichtingen:

*De Nederlandse Joseph Haydn Stichting
A. van Schendelstraat 158, 3511 MG Utrecht
(030) 231 1505*

Abonnement U-blad

Wie wekelijks op de hoogte gehouden wil worden van de wederwaardigheden van de Universiteit Utrecht, neemt een abonnement op het **U-blad**, inclusief de bijlage U-volgt. Voor slechts f 75,- (€ 34) ontvangt u het U-blad een academisch jaar lang in de bus. Als u deze bon invult en opstuurt, krijgt u een rekening thuis gestuurd.

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Deze bon sturen naar:

U-blad, abonnee-administratie, Postbus 85.232, 3508 AE Utrecht

Vier eeuwen theologie te Utrecht

Tot 1 december profiteert u van een intekenprijs van f 55,-.

Daarna kost het boek f 65,-.

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

tekent hierbij in voor ___ exemplaar/exemplaren van het boek **Vier eeuwen theologie te Utrecht** à f 55,- per exemplaar en (aankruisen wat van toepassing is)

- wenst toezending via Uitgeverij Meinema (waarbij verzendkosten worden berekend) en betaald per acceptgiro; of
- ontvangt de bestelling via Boekhandel _____ te _____; of
- neemt de bestelling in ontvangst na afloop van de bijeenkomst op 22 november in de aula tegen contante betaling (bestelde maar niet afgehaalde exemplaren worden door de uitgever als sub. 1 verzonden).

Deze bon (in een gefrankeerde envelop) voor 1 december 2001 sturen naar:

Redactie 'Vier eeuwen theologie te Utrecht', t.a.v. Mw. K. Sikkema
Faculteit Godgeleerdheid, Postbus 80105, 3508 TC Utrecht

Architectuur Universiteit Utrecht

Lezers van Illuster betalen f 50,- per exemplaar inclusief verzendkosten.

Normale prijs is f 59,90 exclusief verzendkosten.

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

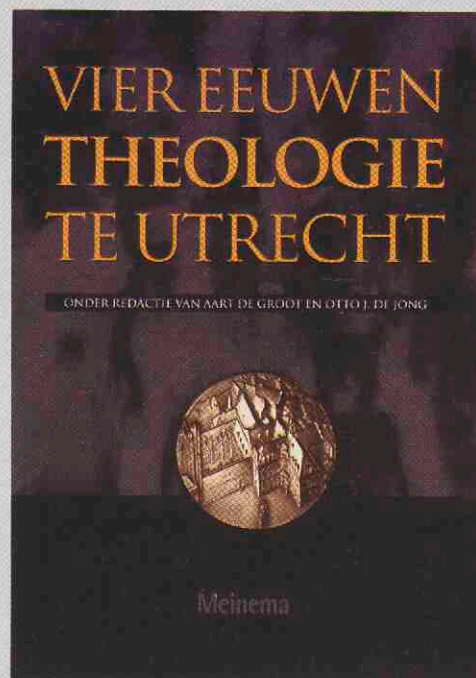
bestelt ___ exemplaar/exemplaren van het boek **Architectuur Universiteit Utrecht** voor f 50,- per exemplaar, inclusief verzendkosten.

Het verschuldigde bedrag kunt u overmaken op rekeningnummer 631282033 van Exhibitions International. Na ontvangst van betaling wordt uw bestelling opgestuurd.

Deze bon sturen naar:

Exhibitions International
Kol. Begaultlaan 17, B – 3012, Leuven, België

Boekpresentatie 'Vier eeuwen theologie te Utrecht'

In november verschijnt het boek 'Vier eeuwen theologie te Utrecht', onder redactie van Dr. A. de Groot en Prof. dr. O. J. de Jong. In het boek wordt niet alleen de geschiedenis van de Faculteit der Godgeleerdheid aan de Universiteit Utrecht van het begin in 1634 tot aan 2000 behandeld, maar is ook veel aandacht voor individuele professoren en studenten. Theologen van de huidige generatie hebben 22 hoogleraren en 1 docent geportretteerd die in de geschiedenis van de theologie van grote betekenis zijn geweest, zoals Voetius, Van Unnik en Van Ruler. In het boek komt ook de positie van de Utrechtse theologische faculteit temidden van zusterfaculteiten aan de orde, alsmede de problemen die de faculteit in recente jaren beroeren.

Alumni zijn van harte uitgenodigd om de presentatie van het boek bij te wonen. Dat gebeurt op donderdag 22 november om 14.00 uur in de aula van het Academiegebouw aan het Domplein. Tijdens deze bijeenkomst zal gesproken worden over de plaats en

de functie van het vak theologie in kerk, maatschappij en universiteit. Arie de Reuver, hoogleraar gereformeerde godgeleerdheid zal spreken over 'De schoonheid van het spirituele', hoogleraar Nieuwe Testament Geert van Oyen geeft een lezing over 'De schoonheid van de exegese' en studente theologie Kirsten Wuijster praat over 'De schoonheid van de theologische studie'. Daarnaast zullen studenten de bijeenkomst opluisteren met muziek. Het boek 'Vier eeuwen theologie te Utrecht' verschijnt bij Uitgeverij Meinema (Zoetermeer) in een gebonden editie van 384 pagina's met veel illustraties. De prijs is f 65,-, maar tot 1 december geldt een intekenprijs van f 55,-. Met de bon op deze pagina kunt u het boek bestellen.

Adressen faculteiten

Utrechts universiteitsfonds/ Alumnibureau
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 80 25 Fax: (030) 253 80 26
E-mail: ufonds@ufonds.uu.nl

Aardwetenschappen
Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht
(030) 253 50 50 Fax: (030) 253 50 30
E-mail: l.nix@geo.uu.nl

Biologie
F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 253 22 76 Fax: (030) 253 45 26
E-mail: t.h.j.m.raaimakers@bio.uu.nl

Diergeneeskunde
Androclusgebouw, Yalelaan 1,
Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 253 48 51 Fax: (030) 253 77 27
E-mail: t.arsarv@vet.uu.nl

Farmacie
F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 253 73 13/253 25 25
Fax: (030) 251 39 53
E-mail: d.a.ondaatje@pharm.uu.nl

Geneeskunde
Stratum, Universiteitsweg 100,
Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 253 88 88 Fax: (030) 253 90 25
E-mail: t.m.v.fakkeldij@med.uu.nl

Godgeleerdheid
Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 53 Fax: (030) 253 32 41
E-mail: secr@theo.uu.nl

Letteren
Kromme Nieuwegracht 46,
3512 HJ Utrecht
(030) 253 61 05 Fax: (030) 253 60 83
E-mail: m.hoornborg@let.uu.nl

Natuur- en Sterrenkunde
Princetonplein 5, Postbus 80000,
3508 TA Utrecht
(030) 253 32 84 Fax: (030) 253 92 82
E-mail: facbureau@phys.uu.nl

Rechtsgeleerdheid
Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 253 70 18/253 70 17
Fax: (030) 253 73 00
E-mail: m.moerings@law.uu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen
Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 20 44 Fax: (030) 254 06 04
E-mail: r.vanincken@geog.uu.nl

Scheikunde
F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
3584 CA Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 253 37 93/253 37 91
Fax: (030) 253 30 72
E-mail: b.m.schouten@chem.uu.nl

Sociale Wetenschappen
Martinus J. Langeveldgebouw,
Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 253 47 00 Fax: (030) 253 16 19
E-mail: bureau@fss.uu.nl

Wijsbegeerte
Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8,
3584 CS Utrecht
(030) 253 18 31 Fax: (030) 253 28 16
E-mail: e.kas@phil.uu.nl

Wiskunde en Informatica
Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 253 15 15/253 35 36
Fax: (030) 253 83 94
E-mail: beek@math.uu.nl

IVLOS Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 34 00 Fax: (030) 253 27 41
E-mail: ivlos@ivlos.uu.nl

Publicaties

Colofon

Illuster 24, jaargang 6, 19 september 2001

Illuster is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds, in samenwerking met faculteiten en verenigingen.

Illuster verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 58.000.

Hoofdredeacteur:
Twan Geurts

Redactie:
Armand Heijnen, Helène Ruys,
Sylvia den Hengst (eindredactie)

Redactie-advies:
Mascha Damen, Liesbeth Houtman,
Lamberthe de Jong, Arjan Kors, Hendrik Spiering

Redactieraad:
Piet van Asseldonk, NOS eindredactie;
Paul van den Hoven, hoogleraar linguïstiek UU; Joop Kessels, directeur communicatie UU; Bas Mesters, Adviesraad voor Wetenschap en Technologie; Frieda Pruim, redacteur Opzij; Arie Smit, directeur TeleacNot.

Aan dit nummer werken verder mee:
Chretien Breukers, Germaine Custers, Tanny Dobbelaar, José Donders, Marco van Duyvendijk, Erik Hardeman, Christie Hofmeester, Dorinne Raaimakers, Ton van Rietbergen, Janny Ruardy, Chiara Soldati, Yvonne Slootjes, Leneke Visser, Sander van Walsum, Johan Vlasblom

Foto's:
Marco van Duyvendijk, Maarten Hartman, Ivar Pel, Liesbeth Sterck, Edwin Walvisch

Beeld omslag:
Edwin Walvisch

Cartoons:
Jos Collignon

Rubriekillustraties:
Marco Faassen

Ontwerp en opmaak:
WRIK (BNO), Utrecht

Druk:
Brouwer Rotatie

© Universiteit Utrecht
Illuster, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is -met bronvermelding- toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illuster.

Illuster is een productie van het Bureau Journalistieke Producties, een samenwerking tussen het Communicatie Service Centrum van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsblad.

ISSN:
1338-4703. Voor toezending is gebruikgemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht

Oproep aan de lezer

Illuster 25 verschijnt op 12 dec. 2001. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie voor 29 oktober. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden mededelingen te weigeren of in te korten.

Redactie-adres:
Illuster
Postbus 80125
3508 TC Utrecht
tel.: (030) 253 26 51
fax: (030) 253 36 85
e-mail: illuster.redactie@csc.uu.nl
Voor adreswijzigingen: illuster@csc.uu.nl

Zoeken naar Arthur

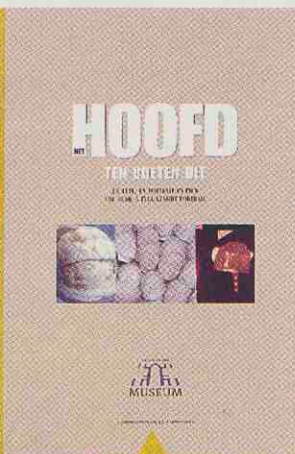
Wie geïnteresseerd is in de verhalen van de mythische koning Arthur en in Engeland zijn vermoedelijke geboorteplaats

Tintagel in Cornwall bezoekt, komt daar ontgoocheld van daan. Had je je in een mystieke wereld gewaand met dolende ridders en zwarte raven, dan is de werkelijkheid wel heel wreed. Al bij aankomst sta je in een kilometerslange file, om je vervolgens een weg te banen langs allerlei parafernalia. Uiteindelijk leiden de souveniris je naar de rune, waar Arthur wellicht verbleef.

Niettemin: trouwe fans kunnen in Engeland hun hart ophalen. Dat blijkt uit het overzichtelijke en aantrekkelijk uitzijnde gidsje van Nicki Bullinga, werkzaam bij de universiteitsbibliotheek in Utrecht. In het reis-handboek 'In de voetsporen van koning Arthur' worden alle Arthurlocaties in Engeland, Wales en Schotland in zes geografische blokken beschreven. De voetsporen gaan onder andere langs kastelen, runes, rotsen en het meer Dozmary, waar het zwaard van Excalibur zou liggen. Of Arthur, Merlijn en de ridders van de Ronde Tafel nu wel of niet bestaan hebben, maakt eigenlijk niet uit. Wanneer Engelsen iemand vereren, dan doen ze dat grondig en wordt elke voetstap verheven tot monument. In Wales kan men de hoefafdruk van Arthurs paard bewonderen. Het beest had zo'n moeite om een zeemonster uit het Barfogmeer te trekken, dat de afdruk van de hoef nog te zien is in de rots bij Carn March Arthur. Bullinga geeft veel en goede achtergrondinformatie bij alle locaties. Waar mogelijk worden internetadressen vermeld. Handige overzichtskaartjes en mooie foto's zorgen ervoor dat de Arthurianen volledig aan hun trekken komen.

Nicki Bullinga: In de voetsporen van Koning Arthur. Uitgeverij Gottmer, Prijs: f 36,95.

[Janny Ruardy]

Zetel van rede en waanzin

In het Universiteitsmuseum staat tot en met 7 oktober de expositie 'het hoofd ten voeten uit', een co-productie met het museum dr. Guislain in Gent. De uiterlijke kenmerken van het hoofd, en vooral ook de zoektocht van de wetenschap om via dat uiterlijk iets over het innerlijk – over het karakter en de psychologie – te kunnen zeggen, is het onderwerp van deze tentoonstelling. Bij de expositie is een lijvige en prachtige catalogus verschenen met dezelfde titel: het hoofd ten voeten uit. Het boekwerk is een mooi voorbeeld van wat het museum als zijn opdracht ziet: een evenwicht zien te vinden tussen een wetenschappelijk onderbouwde presentatie van objecten en een uitnodigende opstelling voor een groter publiek, kortom: een balans tussen academisme en populisme. Het 'hoofd', de zetel van de rede maar ook van de waanzin, leent zich uitstekend voor een dergelijke exercitie want enerzijds is het object van veelvuldige academische studie, anderzijds spreekt het tot de verbeelding van het grote publiek, getuige bijvoorbeeld de vele uitdrukkingen en zegswijzen die 'het hoofd' tot onderwerp hebben. Diverse wetenschapsbeoefeningen, onder meer uit Utrecht en Gent, leggen in de catalogus uit hoe de wetenschap in de loop der jaren met het hoofd is omgegaan. Schedel, gelaatspijnen, de hersenen, de neus... Het is allemaal onderwerp van bespiegeling in de in drie talen (Nederlands, Frans

en Engels) geschreven catalogus. En van visualisering, want als dit boekwerk ergens door uitblinkt, dan is het door het prachtige illustratiemateriaal.

De catalogus 'Het hoofd ten voeten uit' kost normaal f 60,-. Op vertoon van deze boekbespreking aan de balie van het Universiteitsmuseum betalen alumni slechts f 45,-, inclusief een bezoek aan de tentoonstelling. Universiteitsmuseum Utrecht, Lange Nieuwstraat 106, Utrecht. Tel. (030) 253 8008. Geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur. Bereikbaar met bus 2122 vanaf Utrecht CS.

[Armand Heijnen]

Handboek van de 20e eeuwse cultuur

Hij heeft het voorspeld en hij heeft woord gehouden: na zijn emeritaat, eenmaal vrijgesteld van de door hem zo verafschuwde bureaucratische rompslomp waarmee de professor anno 2000 zit opgescheept, zou H.W. van der Dunk pas écht productief worden. Niet dat hij tijdens zijn hoogleraarschap in Utrecht - hedendaagse geschiedenis en later cultuurgeschiedenis - heeft stil gezeten. Maar nu hij eenmaal met pensioen is overtreft Von der Dunk zichzelf in productiviteit. In 1999 verscheen zijn prachtige boek *Voorbij de verboden drempel. De Shoah in ons geschiedbeeld*. En onlangs bracht hij twee lijvige boekwerken uit onder de titel *De verdwijnende hemel*. Over de cultuur van Europa in de twintigste eeuw, al even meeslepend. En ongetwijfeld zijn *magnum opus*. Veel ruimte spendeert Von der Dunk aan de aanloop naar en het begin van de twintigste eeuw: deel 1 (bijna 500 bladzijden) gaat tot de jaren twintig. Begrijpelijk voor een historicus die hecht aan distantie: hoe verder terug in de tijd, hoe genuanceerder

het oordeel dat geveld kan worden. Eenmaal beland bij de val van de Berlijnse muur, begint wat Von der Dunk de 'onvoltooid tegenwoordige tijd' noemt. Het eerste deel is ook verreweg het mooiste: hier is Von der Dunk op zijn best. Hij schrijft in prachtig Nederlands, zet grote lijnen neer zonder het signante detail over het hoofd te zien. Sterker nog: het detail is vaak de kapstok waaraan de grote lijn wordt opgehangen. Het is wel degelijk een 'cultuurgeschiedenis' en niet de zoveelste politieke geschiedenis (zoals een recensent van het Historisch Nieuwsblad beweerde). Bij de behandeling van de eerste wereldoorlog bijvoorbeeld geeft Von der Dunk niet de beschrijving van het politiek-diplomatieke spinnenweb dat achter deze oorlog zat of een geschiedschrijving van de militaire strategie, maar geeft hij de culturele implicaties weer die deze oorlog op de geestsgesteldheid van de betreffende mensen gehad heeft: de malaise van een fysiek en/of psychisch verminkte 'lost generation', de vrouwenemancipatie die op gang kwam in een maatschappij waarin de man was verbannen naar front of graf, de persvrijheid die gedoogd werd, etcetera. De voorbeelden zijn eindeloos uit te breiden.

Von der Dunk heeft een indrukwekkend handboek geschreven over de cultuur in de vorige eeuw waarmee menige geschiedenis- en letterstudent zijn voordeel kan doen. Maar vooral: hij heeft ruim 1000 pagina's proza geleverd waarvan iedere historisch geïnteresseerde zal smullen.

H.W. van der Dunk. De verdwijnende hemel. Over de cultuur van Europa in de twintigste eeuw. Uitgeverij Meulenhoff. Prijs: f 125,- (paperback) of f 175,- (gebonden).

[Armand Heijnen]

Column

Architectuur

Het is de laatste tijd een stuk drukker op De Uithof. Maar niet in de collegezalen of in andere onderwijsruimtes. Die zijn namelijk leger dan ooit. Studenten en medewerkers hebben wel wat beters te doen dan onderwijs te volgen of te geven. De eerste groep bekwaamt zich massaal in het verkrijgen van de zo gewenste arbeidsmarktvaardigheden. De 'hipo's' doen dit via voorzitterschappen bij de JOVD of het USC, de 'lopo's' via een baantje bij de Appie Happie. Ondertussen proberen de medewerkers aanzien te verwerven middels een artikelje in een Engelstalig tijdschrift of met een prestigieus derde geldstroom onderzoek. En zo kan het gebeuren dat niemand gebruik maakt van de daarvoor bedoelde onderwijsruimtes. Niet dat iemand dat weet, want een deugdelijk administratiesysteem is er nog steeds niet.

Wie zichzelf ondanks drukke werkzaamheden terug vindt in een onderwijsruimte, merkt al snel dat het geen pretje is om daar te zitten. Nog afgezien van het nare feit dat de roostermakers je veelal van hot naar her sturen, zijn de meeste onderwijsruimtes tamelijk afgetrapt en ontberen zij de faciliteiten voor het alom zo geroemde projectonderwijs. Geen wonder overigens, want bij de hele discussie over nieuwbouw en inrichting in De Uithof is nog nooit een docent of student betrokken geweest, zoals recent werd vastgesteld in het audit-rapport onderwijsfaciliteiten van de illustere projectgroep 'hoger op de ranglijst'.

Het straatbeeld van De Uithof is vrolijker van aard. Het krioelt van de speelse Italianen en bussen vol plaatjes schietende Japanners rijden af en aan. Terwijl de medewerker zich verwonderd afvraagt wanneer de architectonische hoogstandjes een kleurtje krijgen en of de akoestiek het in het Educatorium ooit verbeterd zal worden, meent Tracy Metz in NRC Handelsblad dat De Uithof zich heeft ontwikkeld tot een 'champ de mars' van de hedendaagse architectuur. Zij laat zich aan de hand van opperbouwmeester Sikkema meevoeren en ineens ziet zij, wellicht gestimuleerd door eerdere lucratieve opdrachten, de lijnen en de ambitie. Overal ontwaart zij gezichtsbepalende gebouwen en gedurfde architectuur. Zij weigert de rare discrepantie te zien tussen het inderdaad fraaie Minnaertgebouw en zijn saaie omgeving. Bovendien weigert zij, net als de rest van de architectuursekte, het verschil te zien tussen prachtige toekomstbespiegelingen en alledaagse situaties. In die harde realiteit razen bussen door het als ontmoetingsplaats beschouwde centrumgebied en bestempelen studenten De Uithof nog steeds als saai en te vermijden.

De Uithof. Steeds weer moet ik denken aan een fraaie uitdrukking van mijn vader: 'Al draagt een aap een gouden ring, het is en blijft een lelijk ding.'

[Ton van Rietbergen, economisch geograaf en bewoner van een chagrijnige kolos (Van Unnik gebouw, voorheen Trans II).]

De zijsprong

Opmerkelijke loopbanen

Caroline Franssen: 'je hoeft niet altijd vrolijk te zijn.'

Lessen in levenskunst

Caroline Franssen (1961) studeerde in 1992 af in het strafrecht. Tegenwoordig coacht ze mensen in levenskunst, via haar bedrijf Heart Management.

Na vier jaar school voor journalistiek en drie jaar een baan bij de plaatselijke krant van Leerdam ging Caroline rechten studeren. Dat was in 1986. 'In die tijd was de arbeidsmarkt verschrikkelijk. Ik zat bij dat plaatselijke sufferdje. Ik was onzeker over wat ik kon maar ik wist wel: ik moet hier weg', vertelt Caroline Franssen. Gaan studeren leek een prima optie. Waarom rechten? Grinnikend: 'Ik ben iemand die houdt van vrijheid. Daarom ben ik ook geïnteresseerd in regels. Als je die kent, weet je ook waar je vrijheid ligt.'

Vergeleken met de school voor journalistiek vond Caroline de universiteit heel saai. 'Heel weinig uitdagend. De studie nodigde helemaal niet uit tot zelf nadenken, tot verbanden leggen. Ik heb wel geprobeerd om het leuk te maken. Bijvoorbeeld door in de U-raad te gaan. Daar heb ik mijn sporen achtergelaten. Ik heb een systeem bedacht om vakken door studenten te laten beoordelen. Dat bestaat geloof ik nog steeds.'

Caroline wilde rechter worden, maar kwam niet door de toelatingsexamens. 'Mijn hoogleraar strafrecht zei over mijn afwijzing: wees maar blij, zo'n organisatie vol formele structuren, dat is niets voor jou.' Uiteindelijk kreeg ze een baan als beleidsmedewerker emancipatie, milieu en ouderenbeleid bij de vakcentrale voor middelbaar en hoger personeel. 'Ik had er veel vrijheid, maar ik ben er tot gek wordens toe tegengewerkt. Het was moeilijk maar toch ook wel leerzaam om in een veel minder radicale omgeving te werken. Ik heb geleerd dat je dingen ook op een subtiele, meer ontspannen manier kan bereiken dan alleen via de barricaden.'

Inmiddels is Caroline zelfstandig ondernemer. In haar bedrijf Heart Management in Culemborg geeft

ze trainingen en coaching in levenskunst.

Levenskunst, wat is dat? Caroline antwoordt: 'Dat je leert om te gaan met de positieve en negatieve kanten van het leven. Dus niet dat je altijd vrolijk moet zijn, integendeel. Als je verdriet en boosheid wegdrukt, kost dat veel energie. Daardoor verlies je het vermogen om te doen wat je echt wil.' Caroline coacht mensen die vastgelopen zijn in hun baan of proberen uit de WAO te komen, de arbeidsmarkt op. Schreef ze in haar vorige baan vooral beleidsrapporten en was ze veel aan het vergaderen, nu praat ze indringend met mensen over hun diepste motieven. Vanwaar deze verandering?

Caroline: 'Al tijdens de universiteit was ik bezig met mijn persoonlijke ontwikkeling via technieken als rebirthing, indianenrituelen, meditatie en tantra. Daarin viel me op dat veel mensen die cursussen gebruiken als uitlaatklep voor hun emoties, maar eenmaal thuis niets veranderen aan hun relatie of baan waar ze niet gelukkig in waren. Ze bleven steken in het uiten van emoties. Ik wilde een stap verder: resultaten boeken. Mensen laten ontdekken wat ze echt graag willen. En ze helpen om dat ook te bereiken.'

Caroline geniet wanneer mensen door haar coaching nieuwe stappen in hun loopbaan durven zetten. Het heeft haar zelf een nieuw inzicht opgeleverd. 'Zelf wil ik graag opvallen, gezien en gehoord worden. Nu heb ik werk waarin ik alleen indirect resultaten boek. Dat ik dat leuk zou vinden, heeft me verrast. Toch weet ik zeker: dit is het vak dat bij me past.'

[Tanny Dobbelaar]